LIETUVIŲ DIENOS

DAILININKAS JUOZAS BAGDONAS

LITHUANIAN DAYS
MARCH 1982

1982 M. KOVO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1982, Kovas 3 (322)
March, 1982 No. 3 (322)

Eina XXXII metai
Volume XXXII

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
Subscription will be reneweo automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina $2.00 **Single Copy $2.00**

Prenumerata $20.00 metams Kanadoje $25.00
Subscription $20.00 Per Year Canada $25.00
Garbės prenumerata/Honorary subscription $35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRSELIAI/COVERS

FRONT COVER

Juozas Bagdonas

Painter Juozas Bagdonas was born in Videikiai on December 11, 1911. He studied painting at the Kaunas School of Art and at the studio of J. Vienožinskis. Exhibited since 1933, his paintings were mostly studies of the Lithuanian countryside, its small towns, and still lifes.

He was awarded a prize at an exhibition organized by the Society of Lithuanian Artists in Kaunas in 1938 for a symbolic composition on the sea.

The Soviet occupation in 1944 forced Juozas Bagdonas to Germany. From there, he emigrated to Bogota, South America. There he founded his own studio of ceramics and culture. His later works show a preference for the abstract. He sees the abstract form as a reflection of the spiritual chaos of the modern world.

Juozas Bagdonas arrived in Washington, D.C. in November 1958. Here he established a ceramics and sculpture studio and an art gallery that exhibited the works of native and foreign artists. In 1964, he moved to the New York area.

He has participated in 45 art exhibits and there is no sign of a let-up in the future.

DAR GALITE GAUTI LD IŠLEISTAS KNYGAS:

Igno Šeiniaus **Vyskupas ir velnias.** Apysakų rinkinys. 230 psl. Minkštais viršeliais - **Kaina su prisiuntimu $3.50**
Kietais viršeliais. Kaina su prisiuntimu $4.50

Somerset Maugham, **Dažytas vualis** arba Septintoji nuodėmė. Romanas. Vertė Stp. Zobarskas. 305 psl. **Kaina su prisiuntimu $3.50**

Kun. dr. J. Prunskio **Rinktinės mintys.** 326 psl. **Kaina $4.00**

Kun. dr. J. Prunskio **Mokslas ir religija.** 141 psl. **Kaina su prisiuntimu $2.50**

Juozo Tininio **Laiškai Andromachai.** Meilės romanas. Poezijos vertimai, apie autorių. 100 psl. **Kaina su prisiuntimu $3.50**

Stasiaus Būdavo **Varpai skamba.** Romanas. 180 psl. **Kaina su prisiuntimu $3.00**

Užsisakyti:
"Lietuvių Dienų" administracijoj
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas 1 (213) 664-2919

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Psl.

Kun. P. Celiešius —
Susimąstymas Velykų šventėse. . . . 3

P. J. —
Dailės keliais. Pasikalbėjimas su dail. Juozu Bagdonu. 5

Naujausios knygos. 8

Dr. K. Ėringis —
Lietuva Sovietų vergijoje. 9

Juozas Prunskis —
Komp. Weber Lietuvių operoje. . . 11

Bernardas Brazdžionis —
Žmogus ir žemė. Eilėraščiai 12

Foto V. Bacevičius —
Clevelando lietuvių veiklos kronika.. 13

Juozas Tininis —
Nemirtingos meilės ženklas. Novelė. 14

ENGLISH SECTION

Painter Juozas Bagdonas 2

Soviet Genocide in Lithuania (Book Review by Margis Matulionis) 16

Decorations and Orders of the Republic of Lithuania, by H. L. Gaidis 17

Celebrating Lithuania's Independence Day, by Liutas Grinius 18

The USSR Constitution As Seen by a Citizen 19

Milosz at Harvard 20

Poland's St. Casimir? 20

Lithuanian Soloists from Argentina. 21

Map in Error 21

BACK COVER

The Old Ravenhburger in Germany
Painted by Juozas Bagdonas

PRAŠOME ATNAUJINTI

"Lietuvių Dienas" 1982 metams

Prenumeratos kaina $20.

(Kanadiškais doleriais $25)

4364 Sunset Bld., Los Angeles, CA 90029

Šv. Tėvas, Jonas Paulius II, Ričardo Bačkio lankymosi Romoje Kalėdų proga, priima jį ir jo brolį prel. A. J. Audrį privačioje Audiencijoje.

Richard Backis and his brother, Msgr. A. J. Audris, visit with the Holy Father in his private library, Christmas, 1981.

Susimąstymas Velykų šventėse

"PRISIKĖLĖ" AR "PRIKĖLĖ"?

Kun. P. Celiešius

Velykų šventė reiškia Jėzaus Kristaus prisikėlimą iš numirusių. Tai liturginių metų pati didžioji šventė, nes joje minime vieną iš didžiųjų, ar gal net patį svarbiausiąjį, Kristaus gyvenimo įvykį — jo prisikėlimą iš numirusių. To įvykio svarbumą pastebėjo jau šv. Paulius apaštalas, sakydamas: "Jei Kristus nebuvo prikeltas, tai mūsų tikėjimas tuščias, ir jūs dar esate savo nuodėmėse. Taip pat ir užmigusieji Kristuje yra žuvę" (1 Kor 15, 15).

Dėl Kristaus prisikėlimo, tad, ir netenka abejoti. Į šią tikėjimo tiesą krikščionys tikėjo nuo pirmųjų Velykų dienos, nes pats angelas moterims, nuėjusioms aplankyti jo kapą, paskelbė "Jūs nebijokite: Aš žinau, kad ieškote Jėzaus, kuris buvo nukryžiuotas. Jo čia nėra, jis prisikėlė, kaip buvo sakęs. Įeikite, apžiūrėkite vietą, kur jo gulėta. Ir skubiai duokite žinią jo mokiniams: 'Jis prisikėlė iš numirusių ir eina pirma jūsų į Galilėją'" (Mt. 28, 4-7).

Tiesa, šalia prisikėlimo fakto, buvo taip pat nuo pirmosios prisikėlimo dienos paskelbtas gandas, kad Kristaus kūnas buvo išvogtas. Šv. Matas savo Evangelijoje, kalbėdamas apie Kristaus prisikėlimą, pastebi: "Joms (moterims — P. C.) beeinant, keli sargybiniai atbėgo į miestą ir pranešė aukštiesiems kunigams, kas buvo įvykę. Tie, pasitarę su seniūnais, davė kareiviams daug pinigų ir primokė: "sakykite, kad, jums bemiegant, jo mokiniai atėję naktį jį pavogė ... Šie, paėmę pinigus, taip ir padarė, kaip buvo pamokyti. Tas gandas yra pasklidęs žydų tarpe iki šios dienos" (Mt 28, 11-15). Šis žydų kunigų pinigais pirktas ir sukurtas gandas plito ne tiktai Mato evangelisto rašymo metu minimos "šios dienos", bet toji hipotezė persidavė ir į sekančius šimtmečius. Ypatingai ji buvo stipriai ginama prancūzų ir vokiečių racionalistų laikotarpiu. Nesvetima toji hipotezė yra ir mūsų šimtmečio materialistams, k. a. Rusijos dialektinio materializmo sekėjams. Tačiau ši "pavogto Kristaus kūno" hipotezė tolydžio silpnėja ir yra tapusi visai neaktuali. Dabar teologų galvas "kvaršina" kita Kristaus iš numirusių prisikėlimo teorija, būtent: ar Kristų Dievas Tėvas prikėlė, ar jis pats prisikėlė?

Ištara šių dviejų terminų yra labai panaši. Bet loginis skirtumas labai didelis. Ir štai dėl ko.

Jeigu Kristų kitas asmuo prikėlė (Dievas Tėvas), tai išeina, kad Kristus nėra Dievas. Kaip nebuvo dievai Kristaus prikeltieji mirusieji Naimo Jaunuolis, Lozorius, mirusioji Mergaitė; taip siūlosi išvada, kad ir Kristus kito prikeltas gali būti ne Dievas.

Visų pirma, turime patirti, ką sako Naujasis Testamentas apie Kistų? Ar jis "prisikėlė", ar jis buvo "prikeltas"?

Aukščiau pateiktame evangelisto Mato tekste matėme, kad angelas moterim apreiškia, jog "Jo čia nebėra, jis prisikėlė" (Mt 28, 6). Panašiai parašyta ir pas evangelistą Morkų: "Jūs ieškote Jėzaus Nazaretiečio. Jis prisikėlė, jo čia nebėra" (Mk

Susimąstymas Velykų šventėse

Atkelta iš 3 psl.

16,6). Ir evangelistas Lukas taip pat rašo: "Kam ieškote gyvojo tarp mirusių? Nėra jo čia, jis prisikėlė!" (Lk 24,5-6).

Pas evangelistą Joną rašoma, kad apaštalai Jonas ir Petras pirmąją Velykų dieną skubėjo prie Jėzaus kapo, ir kad jiedu nerado Kristaus kūno, o tik laidojimo drobules. "Mat, jiedu dar nebuvo supratę Rašto, kad jis turėsiąs prisikelti iš numirusių" (Jn 20,9). Taigi aišku, kad evangelistai turėjo samprotį, jog Kristus "prisikėlė", o ne kas kitas jį "prikėlė".

Tačiau mokinių laiškuose, ypač šv. Pauliaus laiškuose įvairių vietovių tikinčių bendruomenėms, arba bažnyčioms, randame dažniausia parašyta, kad Kristus ne "prisikėlė", o Dievas Tėvas jį prikėlė. Štai Apaštalų darbuose rašoma: "Jūs nedorėlių rankomis nužudėte, prikaldami prie kryžiaus. Dievas jį prikėlė" (Apd 2.24).

Paulius apaštalas Korinto Bažnyčiai rašo: "Prikėlęs Viešpatį Dievas ir mus prikels savo galybe" (1 Kor 6,14). Arba vėl: "Jei Kristus nebuvo prikeltas, tai jūsų tikėjimas yra tuščias" (1 Kor 15,17) Tai pačiai Korinto Bažnyčiai antrajame laiške Paulius skelbia: "Tasai, kuris prikėlė Viešpatį Jėzų, taip pat ir mus prikels su Jėzumi " (2 Kor 4,14). Tą pačią tiesą Paulius skelbia ir Koloso Bažnyčios tikintiesiems, sakydamas: "Jūs tikėjimu jame (Kristuje) prisikėlėte galybe Dievo, kuris jį prikėlė iš numirusių" (Kol 2,12). Ir pirmajame laiške Teselonikos Bažnyčiai Paulius rašo: "Trokšdami tarnauti gyvajam. tikrajam Dievui ir laukti iš dangaus jo Sūnaus, kurį jis prikėlė iš numirusių" (1 Tes 1,9-10).

Petras apaštalas savo pirmame laiške tikintiesiems irgi skelbia Kristų ne prisikėlusį, bet prikeltą: "Per jį (Kristų) tikėjusiems į Dievą, kuris jį prikėlė iš numirusių" (1 Pt 1,21).

Kaip matome, Naujojo Testamento Evangelijų minimas Kristaus iš numirusių "prisikėlimas" apaštalų darbuose vadinamas "prikėlimu". Iš to nevienodo Kristaus iš numirusių prisikėlimo samprotio išsivystė dvejopa teologinė teorija. Pirmoji — kad Kristus kaip Dievas pats iš numirusių prisikėlė ir antroji — Kristus yra Dievo labiausiai išaukštintas ir iš numirusių prikeltas. Šiai antrajai teorijai ypač atstovauja pasižymėjęs šveicarų kilmės Tuebingeno universiteto teologas Hans Kueng. Šia tema jis parašė didžiul 700 puslapių teologinį veikalą. Jame Kuengas įrodinėja, kad Kristaus dievystę reikia suprasti ne kaip iš Dievo esmės Dievą, bet kaip ypatingą Dievo jame veikimą. Tačiau ši Kuengo teorija atmesta.

Teologų ir Tikėjimo Kongregacijos specialiai tikėjimui saugoti sudarytoji komisija, pasvarsčius Hans Kuengo veikalą "Christsein", 1979 gruodžio 15 d. paskelbė, kad Hans Kueng tuo veikalu nutolo nuo Katalikų Bažnyčios mokslo. Todėl jam draudžiama dėstyti aukštosiose mokyklose teologiją. Kitaip sakant, jo mokslas apie Kristų pasmerktas. Taip Kristaus problema, pradedant trečiojo Bažnyčios gyvavimo šimtmečio Arijum ir baigiant mūsų meto Hans Kuengu buvo vis sprendžiama klaidingai, paneigiant Kristui dievystę.

Tad kaip iš tikrųjų yra? Ar Kristus prisikėlė, ar jį Dievas prikėlė?

Atsakant į šį klausimą, nėra reikalo daug galvoti bei išvedžioti, o reikia tik prisiminti vieną iš pagrindinių tikėjimo tiesų būtent, kad antrasis Švenčiausios Trejybės Asmuo — Jėzus Kristus prisiėmė žmogiškąjį kūną ir gyveno žemėje istoriniu laiku kaip žmogus. Tikėjimas juk mums laiškiai sako, kad Jėzuje Kristuje yra Asmuo vienas, bet prigimtys dvi: dieviškoji ir žmogiškoji. Pagal dieviškąjl prigimtį jį vadiname Kristumi, reiškia — Pateptasis ar Dievo siųstasis Mesijas, pagal žmogišką prigimtį jis buvo Betliejuj gimęs, Nazarete augęs, Jeruzalėje kentėjęs, miręs ir palaidotas. Kaip žmogus jis yra *Jėzus Nazarietis*. Pagal dieviškąją prigimtį Kristus yra amžinas kaip Dievas. Pagal žmogiškąją prigimtį jis yra istorinis asmuo turįs pradžią ir pabaigą. Jeigu Kristus, prisiimdamas žmogiškąją prigimtį, gimė kaip žmogus iš Mergelės Marijos, tai jis kaip žmogus ir mirė Kalvarijos kalne. Mirė jo tik žmogiškoji prigimtis, o ne dieviškoji. Tad ir iš numirusių galėjo keltis tiktai žmogiškoji prigimtis, nes Dievas yra nemarus.

Kai kalbama apie Kristaus prisikėlimą, tai reikia paisyti, ką mes norime pabrėžti: ar jo dieviškumą, ar jo žmogiškumą. Jeigu mes prieš akis turime Jėzaus Kristaus dieviškumą, tai aišku, kad jis savo dieviškąja galia ir prisikėlė. Tada sakome: "Kristus prisikėlė". O jeigu mes pabrėžiame Jėzaus Kristaus žmogiškumą, tada aišku, kad jo žmogiškoji prigimtis negalėjo pati atsikelti. Reikėjo dieviško veiksmo. Tada sakome: "Jėzų Dievas prikėlė". Taigi, abi ištaros (Evangelių ir mokinių laiškų) yra teisingos.

Tik evangelistai norėjo daugiau pabrėžti Kristaus dieviškąjį Asmenį, todėl jie priskyrė jam ir dieviškąjį veikimą. O Paulius, norėdamas akcentuoti Jėzaus žmogišką prigimtį, kūno iš numirusių prikėlimą priskyrė ne žmogui, bet Dievui. Pagal žmogišką prigimtį Jėzus negalėjo pats iš numirusių atsikelti. Todėl jis ir skelbia, kad Jėzų prikėlė dieviškoji galia.

Galutinai matome, kad abi ištaros: "prisikėlė" ir "prikėlė" Jėzaus Kristaus iš numirusių prisikėlimui atitinka. Pirmoji pagal jo kaip Dievo veikimą, antroji gi pagal jo kaip žmogaus neįstengimą pačiam iš numirusių prisikelti. Todėl Paulius ir Petras savo laiškuose visur pabrėžia: "Dievas jį prikėlė".

Toks yra susimąstymas Velykų proga Kristaus iš numirusių prisikėlimo šventėje. Mes garbiname Kristų kaip antrąjį Dievo Asmenį, kartu pagerbdami ir jo žmogiškąją prigimtį.

SIELIAI *Juozas Bagdonas* *Seliai [Log Booms]*

DAILĖS KELIAIS

Pokalbis su dail. Juozu Bagdonu

jo 70 metų sukakties proga

New Yorke,Woodhaveno rajone, gyvena dailininkas Juozas Bagdonas. Jis praeitų metų gruodžio 11 minėjo savo gyvenimo 70 metų sukaktį. Prisiminė ir savo 50 metų kūrybos metų sukaktį.

Dail. Juozas Bagdonas nepriklausomos Lietuvos laikais plačiai reiškėsi savo kūryba, buvo Lietuvių Dailininkų Sąjungos valdybos sekretorius ir reikalų vedėjas. Vokietijoje po karo gyveno Ravensburgo lietuvių stovykloje ir dėstė piešimą lietuvių gimnazijoje. Iš Vokietijos patraukė į Kolumbiją, į Pietų Ameriką, ten dėstė dailę aukštosiose mokyklose ir dailės akademijoje. Kolumbijoje praleido 10 metų. Tada persikėlė į Jungtines Amerikos Valstybes ir apsigyveno Washington, D. C. Ten buvo įkūręs keramikos studiją ir net turėjo savo meno galeriją.

Į New Yorką atvyko 1964 metais ir čia įsijungė į dailės gyvenimą ir į visuomeninę veiklą.

Taigi — daug nueita, daug pergyventa. Įdomu su juo pasikalbėti, bent dalelę minčių perkelti į šiuos puslapius.

Kalbėti jis mėgsta. Užsirūko cigaretę, pajuokaudamas ima pasakoti apie Plungę, Telšius, Kauną. Kaimynystėje gyvena, tat lengva jį sutikti ir prie pokalbio pasodinti.

—Mielas dailininke, kūrybai skyrėt net 50 metų. Iš tokios laiko perspektyvos ką galėtumėt pasakyti apie mūsų dailės kelius ir apie savo asmeninę kūrybą?

—Tiek nepriklausomos Lietuvos laikais, tiek išeivijoje galima įžvelgti pagrindinį charakterį — individualumą. Kiekvienas dailininkas siekia būti individualus savo idėjomis, forma. Kiek kūryboje askleidžiamas dailininko individualumas, tiek jo kūryba originali ir vertinga.

Nepriklausomybės laikotarpis atsiremia į savo jaunąją kartą, kuri išsimokslino Kauno meno mokykloje. Vyresnioji mūsų dailininkų karta mokėsi Rusijos ir Vakarų Europos meno akademijose, daugumoje buvo akademinio realizmo atstovai. Jie buvo geri mokytojai ir paruošė naują mūsų dailininkų kartą. Ši karta ryškiau pradėjo reikštis po 1930 metų. Pagal Europos pavyzdžius buvo mėginama sudaryti tam tikras grupes bei organizacijas, kuriose puoselėta naujas stilius. Tai buvo daugiausia asmeninių draugų grupės. Tiek Nepriklausomų dailininkų organizacija, tiek Ars grupė ir buvo asmeninių draugų susibūrimai, o ne specifiniai junginiai, kurie siekia suformuoti mūsų dailės sroves. Tose grupėse dalyvavo realistai, impresionistai ar kiek daugiau linkę į modernizmą ir t. t. Tačiau kiekvienas savo kūrybine forma pasiliko individualistas. Todėl visoms grupėms nebuvo sunku apsijungti bendron Lietuvos Dailininkų Sąjungon. Joje tilpo visų pakraipų ir kūrybinių polėkių dailininkai.

Paskutinius trejus metus Lietuvos laikais buvot Lietuvos Dailininkų Sąjungos valdybos nariu ir reikalų vedėju. Kokie buvo organizacijos tikslai, siekiai ir atlikti darbai?

— Lietuvos Dailininkų Sąjunga buvo profesinė organizacija, kuri apjungė visus dailininkus Lietuvos piliečius. Sąjungos nariu galėjo būti kiekvienas dailininkas profesionalas, pasireiškęs savo kūryba. Narius priimdavo visuot. narių susirinkimas balsavimo keliu. Nebuvo žiūrima į kandidato tautybę, ideologinius ar politinius įsitikinimus. Buvo žiūrima tik į kūrybinį subrendimą ir aktyvumą.

Sąjungai pirmiausia rūpėjo visuomenėje populiarinti mūsų dailę, ją reprezentuoti užsienyje. Tai buvo atliekama per rengiamas parodas. Rūpinosi, kad valstybės ir privačios įstaigos įsigytų dailininkų kūrinių. Tas įstaigas iš anksto įtaigojo, kad jos metiniuose biudžetuose numatytų sumas dailės kūriniams įsigyti.

Taip pat pagelbėjo nariams gauti tarnybas ir užsakymus. Sąjunga išleido Kajetono Skleriaus monografiją ir telkė medžiagą didesniam veikalui apie mūsų dailę.

Mūsų dailės reprezentacija užsieniuose buvo koordinuojama su Užsienio reikalų ministerija ir Kultūros muziejumi. Kai diplomatiniu keliu ateidavo parodos iš užsienio, Sąjunga jas apipavidalindavo. Sąjungos veiklai lėšas skirdavo Švietimo ministerija.

— Minėjot, kad Dainlininkų Sąjunga ruošdavo parodas, norėdama populiarinti dailę. *Kurios iš tų parodų buvo svarbiausios?*

LAS MESITAS, akvarelė. Colombia. *Juozas Bagdonas*

Las Mesitas, Columbia [*Aquarelle, J. Bagdonas*].

TARYBA. Aliejus

Oil Painting by Juozas Bagdonas

— Viena iš tokių svarbių parodų buvo 1938 metų rudens paroda. Ji įvyko gruodžio mėnesį. Ji buvo skirta Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmečiui paminėti. Kita svarbi paroda buvo Vilniuje 1940 m. Paroda buvo atidaryta birželio 2 d. Ši paroda buvo viena iš reikšmingiausių, kurią man teko techniškai tvarkyti.

Kai 1939 m. spalio mėnesį Vilnius buvo perleistas Lietuvai, lietuviškasis gyvenimas ir Vilniaus atlietuvinimas vyko palaipsniui. Valstybinė administracija pamažu kėlėsi į Vilnių. Neatsiliko ir kultūrinis gyvenimas. Dailininkų Sąjungos valdyba nutarė suruošti Vilniuje reprezentacinę dailės parodą. Paroda buvo numatyta 1944 metų pavasarį.

Taip po 33 metų lietuvių dailė vėl grįžo į savo sostinę. Pirmoji lietuvių dailės paroda buvo 1907 m. sausio mėn. Joje dalyvavo 18 profesionalų arba besiruošiančių būti profesionalais dailininkais ir 337 liaudies meno ir amatų kūrėjai. Vėlesnėse parodose dalyvavo jau daugiau profesionalų.

Tai buvo caristinės Rusijos valdomame Vilniuje. Dabar Dailininkų Sąjungos paroda vyko su nepriklausomos Lietuvos vyriausybės pritarimu ir jos lėšomis.

Šioje parodoje dalyvavo ir vyresnioji karta, kuri buvo dalyvavusi pirmoje parodoje. Daugumą gi sudarė jaunoji dailininkų karta, išsimokslinusi nepriklausomos Lietuvos laikais savoje Meno mokykloje. Šia paroda buvo norima parodyti Vilniaus lietuviams ir lenkų inteligentijai lietuvių dailės pasiekimus. Man buvo pavesta šiai parodai surasti patalpas, sudaryti garbės komitetą, padaryti ekspoziciją ir atlikti visus parodos įrengimo bei organizavimo darbus.

Sunkiausi problema buvo surasti bent apytikriai tinkamas patalpas. Vilnius neturėjo dailės muziejaus nei specialių patalpų parodoms. Senoji rotušė, kuri būtų tinkamiausia, buvo pagrindinai remontuojama. Vadinamuose reprezentaciniuose, Vyskupų arba Napoleono Rūmuose, buvo įsikūrusi vyriausybės įgaliotinio Vilniaus kraštui K. Bizausko įstaiga. Mokslo Draugijos rūmai Antakalny buvo užimti savais rinkiniais ir, be to, atokiau nuo miesto centro.

Buvo apsistota prie Vrublevskio bibliotekos. Šias patalpas atitinkamai patvarkius, pritaikius ekspozicijai, čia ir buvo surengta reprezentacinė paroda. Buvo užuominų, kad parodą atidarys pats prezidentas A. Smetona. Paprastai didesnes parodas Kaune atidarydavo prezidentas. Turbūt dėl įtemptos politinės padėties su Sovietų Sąjunga prezidentas į Vilnių neatvyko. Parodą atidarė žymus Vilniaus lietuvių veikėjas ir tuo metu Vilniaus burmistras Konstantinas Stašys.

Į atidarymą atsilankė aukštieji valstybinių įstaigų pareigūnai ir labai daug Vilniaus lietuvių, atėjo ir tie Vilniaus lietuviai, kurie su menu nieko bendro neturėjo. Atėjo, nes jiems tai buvo tautinis pasididžiavimas, tautinė demonstracija.

Parodą buvo numatyta laikyti atidarą visą vasarą, bet ji tęsėsi tik dvi savaites. Sutrukdė ją birželio 15 d. įvykdyta Raudonosios armijos invazija ir sovietinė okupacija. Reikėjo parodą likviduoti, kūrinius grąžinti jų autoriams. Sąjunga, kaip ir visos kitos nepriklausomos Lietuvos organizacijos, buvo uždaryta.

—Išeivijoje turime kelias mūsų dailininkų organizacijas, — kaip jūs žiūrite į jų veiklą?

—Berods, turime 3-4 dailininkų susigrupavimus-organizacijas Amerikoje. Manau, kad ir kituose kraštuose yra kokia nors lietuvių dailininkų grupuotės. Sena patarlė sako: kur daug auklių, vaikas be galvos.

Taip yra ir su mūsų dailės organizavimu ir jos reprezentavimu laisvame vakarų pasaulyje. Laisvame pasaulyje turime arti 300 lietuvių dailininkų, kurie su maža išimtimi yra aukšto lygio profesionalai. Jų kūryba yra aukštos meninės vertės. Gai-

la, kad mes neįstengiame, geriau pasakius, nenorėjome susiburti į vieną didelę organizaciją, kuri rūpintųsi dailės populiarinimu ir jos plačiu pristatymu ne tik lietuviams, bet taip pat, kas svarbiausia, visam kultūringam vakarų pasauliui.

Lietuviai rašytojai telpa vienoje organizacijoje, inžinieriai-architektai, medicinos daktarai, istorikai, agronomai ir kiti profesionalai yra apsijungę į savas organizacijas tik dailininkai netelpa vienoje. Turbūt, mano minėtas individualizmas, asmeninės ambicijos, įsivaizduotas geniališkumas trukdė apsijungti į vieną didelę ir pajėgią pasaulio lietuvių dailininkų sąjungą.

Jei būtų apsijungta į vieną organizaciją, per 30 metų būtų buvę galima daug ko pasiekti mūsų dailės propagandos ir populiarizacijos srityje. Dailės kalba yra tarptautinė kalba, per ją susikalba visos tautos. Organizuojant reprezentacines parodas, bendras ar atskirų dailininkų, pasaulio meno centruose, leidžiant periodinius, vienkartinius leidinius, monografijas ir kita, būtų galima parodyti ne tik mūsų dailininkų vertę, bet ir bendrą mūsų lietuvių kultūros pajėgumą už okupuotos Lietuvos ribų.

Padejuojame, kad neturime centro, kur būtų sutelktoa rinktinė mūsų dailės kūrinių kolekcija.

Vienuolynų ar vieno kito asmens kolekcijos, savaime aišku, negali atstoti tokio centro paskirties.

J. Bagdonas BAŽNYTKAIMIS

The Village Church [*J. Bagdonas*]

Reikėtų lietuvių dailės muziejaus, kuriame koncentruotųsi visa dailės veikla. Turint gerų norų ir nesigailint vieningų pastangų, būtų galima sutelkti ir finansinius resursus muziejui įsteigti ir jį išlaikyti. Nebūtinai toks muziejus turėtų būti New Yorke ant 5th Avenue, ar Chicagoje ant Michigan Ave. Iš tokio centro muziejaus nesunkiai būtų galima užmegsti ryšius su didžiaisiais muziejais ir per juos įvesti mūsų dailininkų kūrinius į jų kolekcijas.

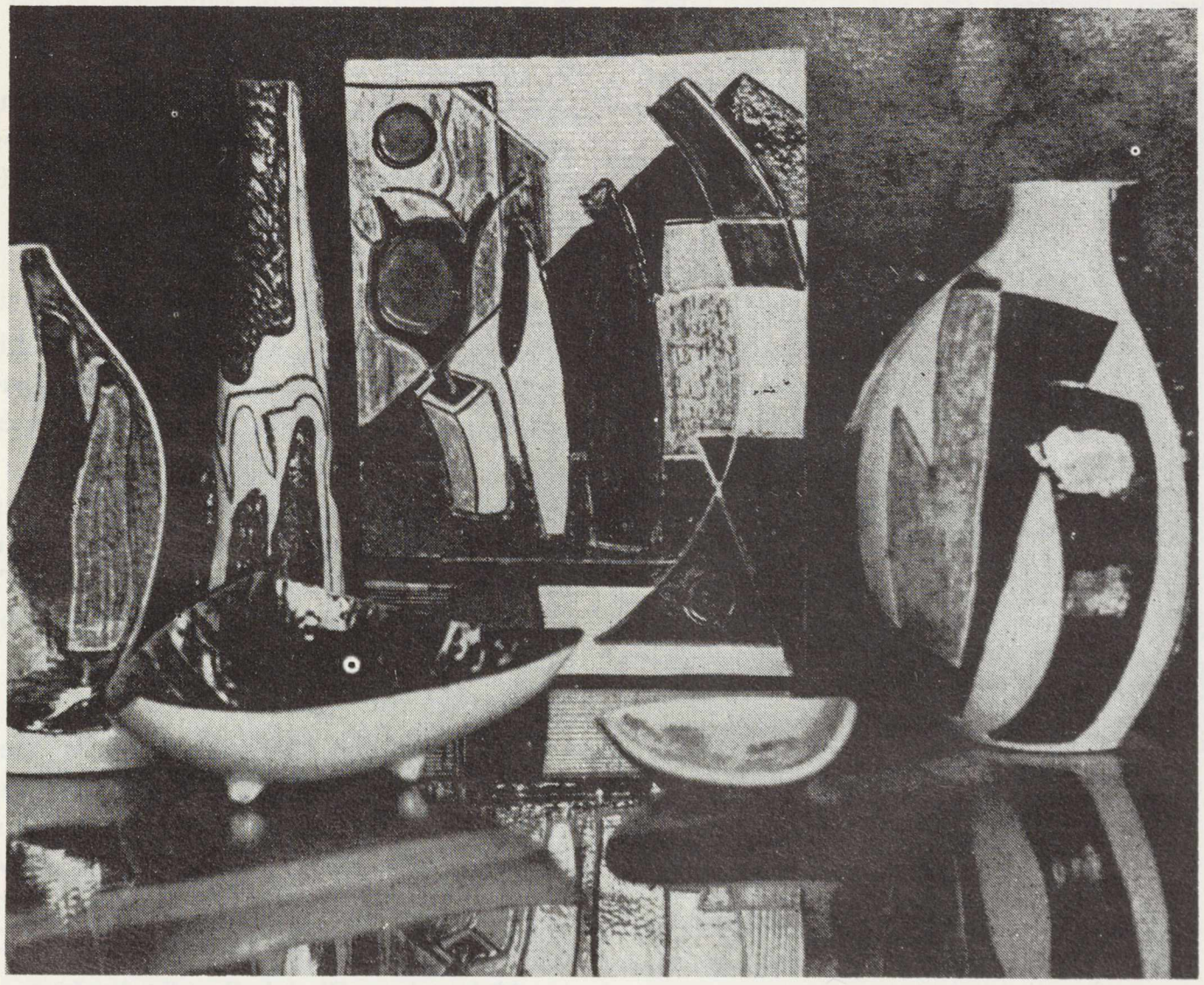

GRUPĖ: Vazos ir majolikinė plokštė. *Juozas Bagdonas*

Group: Vases and Majolica Board [*Juozas Bagdonas*].

Reikia turėti vilties, kad jaunoji mūsų dailininkų karta pasuks ta linkme ir ką nors panašaus suorganizuos.

— Dabar norėčiau paklausti grynai asmeniškai: iš kur esate kilęs, kur teko mokytis, kuriuos kraštus aplankėt ir kaip vystėsi jūsų kūryba?

— Kilimo esu žemaitis. Gimiau II Vadeikių kaime, Plunkės valstčiuje, Telšių apskrityje. Abu tėvai žemaičiai.. Motina Barbora Žakaitė iš Judrėnų kaimo, prie Masčio ežero, prie Telšių.

Mokslą pradėjau Kepurėnų kaimo pradžios mokykloje 1921 m. Tada mes žemaičių ūkininkų vaikai, knygas susidėję į linines tarbeles, ėjome į mokyklą per purvinus laukus, o žiemą per sušalusius pusnynus. Visi labai norėjome mokytis, kad būtume naudingi savo tėvams ir nepriklausomai Lietuvai.

Į Plungės gimnaziją įstojau 1924 m., vėliau persikėliau į Telšių gimnaziją, arčiau mano gimtinės. 1928 metais atvykau

į Kauną ir įstojau į suaugusių gimnaziją. 1929 m. vasario mėn. išlaikiau stojamuosius egzaminus į Kauno Meno mokyklą. Tapybą studijavau prof. Justino Vienožinskio tapybos studijoje. Tai tiek apie mano mokslus.

Pirmoje bendroje to meto Dailininkų Sąjungos parodoje dalyvavau 1935. Du kartus — 1937 ir 1939 m. — atlikau studijines keliones po Vakarų Europos meno centrus. Okupacijų metais gyvenau Kaune ir Vilniuje. Dirbau Vilniaus Dailės muziejuje ir Dailiųjų amatų mokykloje.

Išeiviškas kelias prasidėjo nuo Vilniaus į Vieną, paskui į pietų Vokietijoj Wangeno miestelį. Čia sulaukiau II pasaulinio karo pabaigos. Persikėliau į Ravensburgą, kur lietuvių gimnazijoje dėsčiau piešimą ir meno istoriją.

1948 metais išeiviškas kelias nuvedė mane į Kolumbiją, Pietų Amerikon. Ten dėstydamas meną valstybinėse kolegijose ir dailės akademijoje praleidau 10 metų.

Į JAV sostinę Washingtoną atvykau 1958 m. lapkričio mėn. Čia turėjau keramikos ir skulptūros studijas. Taip pat meno galeriją, kur buvo rengiamos Amerikos ir kitų kraštų dailininkų parodos. Washingtone praleidau 5 metus. 1964 m. atsikėliau į New Yorką, apsigyvenau 88-je gatvėje Woodhavene, čia ir dabar tebegyvenu.

Apie mano asmeninę kūrybą tegu kalba kiti. Kiek mano atmintis gelbsti, pradedant pirmąja paroda, su savo tapybos darbais esu dalyvavęs 45 parodose, individualiose ir bendrose. (*p. j.*)

KOMPOZICIJA. *Composition [Juozas Bagdonas]*

J. Bagdonas LAIVELIAI. Aliejus (1945)
Boats [Oil, 1945, by Juozas Bagdonas]

NAUJAUSIOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Aloyzas Baronas, Trisdešimt istorijų suaugusiems. Novelės. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. 176 psl. $8.00 Galima gauti ir LD administracijoje.

Česlovas Butkys, Teisėjo atsiminimai. Išleido L. Knygos Klubas, Chicago, Ill. 318 psl. Kaina $10.00. Atsiminimus paruošė spaudai Vladė Čekonytė Butkienė.

Nerima Narutė, Valandų upės. Antras eilėraščių rinkinys. Viršelio aplanką piešė P. Jurkus. Išleido "Lietuvių Dienos". Kaina $3. Gaunama pas knygų platintojus ir LD adm-je.

Atogrąžų saulė. Ispanų Amerikos poezijos antologija. Sudarė ir išvertė Povilas Gaučys. Redagavo S. Goštautas. Išleido "Rūta" Chicagoje. Aplankas V. Virkau. Kalbą žiūrėjo P. Razminas. 592 psl. Kaina $15. Su prisiuntimu $16.50.

19-kos ispaniškai kalbančių kraštų poezija.

Lietuva sovietų vergijoje

Iš dr. K. Ėringio minčių minint Vasario 16

Kai mūsų tėvai, vyresnieji broliai, pagaliau ir mes patys kūrėme Lietuvos valstybę ir tobulinome jos laisvės institucijas, Sovietų Sąjungos 5-toji kolona, išdavikiškos Lietuvos komunistų partijos asmenyje ir jos vardu, griovė mūsų valstybę, trukdė įgyvendinti parlamentinę demokratiją.

Pagaliau, prieškarinį socialkolonijinio Lietuvos pavergimo įrankį, tą griovusią Lietuvos valstybę 5-tąją koloną, okupavus Raudonajai Armijai Lietuvą, okupantas pavadino Sovietų Sąjungos garbinga komunistų partija. Ant šios, tariamai garbingos, Sovietų partijos bustinių visur melagingai užrašė "Lietuvos komunistų partija", kurios nė kvapo nebuvo. Ji vykdo lietuvių tautos ir jos valstybingumo išniekinimo veiksmus pagal principą "Vilkas ir vandenį pavandenyje drumsčiąs ėriukas". Tautos interesus galima ginti tik krūpčiojant nirštančio vilko akivaizdoje arba aukotis ir eiti į pražūtį.

Pagal šios partijos siautėjimų planą, pagal Amerikos lietuvių spaudos duomenis, 1940-41 metų pirmosios okupacijos metu buvo sušaudyta 1,114 žmonių ir ištremta į Sibirą — 34,260, jų tarpe Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo akto signatarai. Iš pasirašiusiųjų aktą Sibire žuvo Pranas Dovydaitis, Vladas Mironas, K. Bizauskas, o anksčiau buvęs prezidentas A. Stulginskis grįžo į Lietuvą mirti, praėjęs žiauriausiais Sibiro kankinių keliais. Čia svarbu pažymėti, kad pasilikę pareigose Latvijos ir Estijos prezidentai, praėjus kiek laiko, buvo nužudyti.

Antroji Sovietų okupacija pareikalavo nepalyginamai daugiau aukų negu pirmoji. Nurodoma, kad tuomet ištremta į Sibirą arba iškelta bei pasitraukė kitur į Rusiją apie 350 tūkstančių žmonių, kurių žymi dalis žuvo (apie 250 tūkstančių). Bendrai, 1945-1959 m. (iki pirmojo gyventojų surašymo) laikotarpyje Lietuva neteko maždaug 400 tūkstančių gyventojų, įskaitant tremtinius. Skirtumą tarp šio ir tremtinių skaičiaus (400 - 350 = 50 tūkstančių) sudaro žuvę partizanai ir kareiviai. Pridėjus apie 90 tūkstančių emigravusių į Lenkiją, 64 tūkstančius pasitraukusių į Vakarus ir 105 tūkstančius pasitraukusių iš Klaipėdos krašto, mes matome, kad dėl antrosios Sovietų okupacijos Lietuva 1944 -1959 metų laikotarpyje neteko net 659 tūkstančių gyventojų. Vokiečių naciai ir Wermachtas atsakingi už išžudymą maždaug 220 tūkstančių Lietuvos žydų, neskaitant 1939-1940 m. atbėgusių iš Lenkijos. Tai žuvę, ištremtieji kankiniai ir protesto vardan pasitraukę iš Lietuvos.

Visumoje paėmus, sustabdžius Lietuvos suvereniteto vykdymą dėl Sovietų okupacijos ir kare su Vokietija komunistų ir nacių žiaurumų, Lietuva neteko apie 880 tūkstančių piliečių. Tai tik apytiksliai ir nepilni žmonių praradimo duomenys.

Nepriklausoma Lietuva daugumai jų būtų užtikrinusi gyvenimą ir apsaugą tėvynėje. Štai kur neįkainuojama Lietuvos valstybinio suvereniteto vertė, vertė, kuri tik pareikalavo 1926 metais sušaudyti keturis tėvynės išdavikus, Sovietų kolonos statytinius.

Šiandieną mums dera prisiminti karo laikų jaunosios kartos prasmingai žuvusius ir lavonų duoklę okupantams. Tai 1941 metų birželio sukilimo už Lietuvos nepriklausomybę žuvusieji, žuvę neteisėtai mobilizuoti į Vokietijos Wermachto pagalbinius dalinius ir tiesiog į Sovietų armijos veikiančias fronto dalis, žuvę Lietuvos partizanai, kurie remdamiesi 1939 m. Lietuvos neutralumo įstatymu ir Hagos konvencijos 52 straipsniu atsisakė eiti į okupanto armiją. O asisakiusius paklusti ir pabėgusius iš armijos Sovietai pradėjo fiziškai naikinti ir tuo sukėlė neregėto žiaurumo partizaninį karą, užsitęsusį net 8 metus.

Ryšium su aukščiau paliestu žiauriu klausimu, būtina pabrėžti, kad Lietuvos, lygiai kaip Latvijos ir Estijos okupacija, įvykdyta Sovietų Sąjungos, nėra pripažinta tarptautinės teisės ir todėl juridiškai šių kraštų gyventojai netapo Sovietų Sąjungos piliečiais, nes jų pilietybė nepakeista. Jokia sutartis nebuvo sudaryta, kuri būtų sankcionavusi šių valstybių išnykimą. Tad kol taikos sutartis nenustatė Lietuvos, Latvijos ir Estijos likimo, šių valstybių gyventojai pagal tarptautinę teisę turi šių valstybių pilietybę. Pagal Hagos konvencijos 52-rą straipsnį, jie negali būti imami nei į okupuojančios valstybės kariuomenę, nei panaudojami karo reikalams.

Tačiau Sovietai vienašališkai, laužydami tarptautinę teisę, Pabaltijo valstybių 1940-tų metų okupaciją pavadino išlaisvinimu, įtakos sferų su nacistine Vokietija Pabaltyje pasidalinimą ir Suvalkijos pirkimą iš Hitlerio už 7 mil. dolerių pavadino laisvanorišku šių valstybių prisijungimu prie Sovietų Sąjungos. Tuo pagrindu Sovietai varu išvarė žymią dalį jaunimo į armiją mirti už okupanto interesus, visiškai nušalindami kareivius nuo karinės technikos. Šis patrankų mėsos telkimo smurtas yra vienas iš labai sunkių okupanto nusikaltimų aneksuotų Pabaltijo valstybių gyventojų atžvilgiu.

Pažymėtina, kad okupantas yra nusistatęs kiek galima gausiau panaudoti pabaltiečius, ypač lietuvius, armijoje ir dabartiniuose Sovietų karinės agresijos aktuose. Taip buvo 1968 metų Čekoslovakijos tragedijos metu, taip yra Afganistane, taip yra Lenkijoje, nes čia ypač reikėjo karišku smurtininkų, mokančių lenkų kalbą, kurių Lietuvoje kaip tik ir surado.

Taigi, brangindami Lietuvos nepriklausomybės iškovojimus ir švęsdami mums visiems brangią šventę, turime įsipareigoti konkrečiai veikti Amerikos, Kanados ir

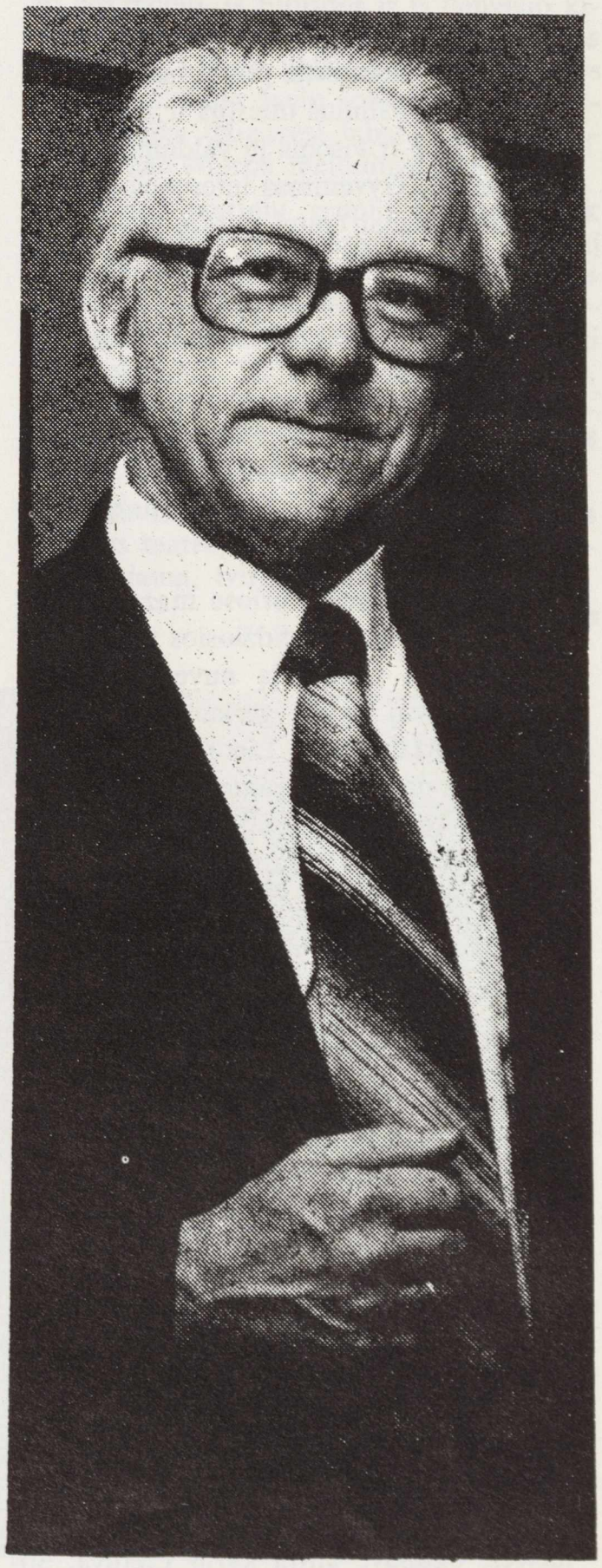

Dr. Kazys Ėringis.

kitų kraštų vyriausybių diplomatiniais kanalais, kad, laužydami tarptautinę teisę, Sovietai nevarytų į grobikiškus karus ir diversijų prieš kitas valstybes veiksmus okupuotų Pabaltijo valstybių jaunimo, jų gyventojų.

Tai savavališka Sovietų prievarta ir pavergtų tautų išniekinimo sistemos dalis. Vienas iš labai būdingų Sovietams pavergtų tautų naikinimo būdų filosofijoje, politikoje, ideologijoje ir praktikoje yra tautiškumo nuvertinimas.

Monarchistinės Rusijos griuvėsiuose gimė žiauriausia sovietiško socialkolonizmo forma. Tai atžagareiviška didžiosios tautos prievartinė valdymo ir pavergimo sistema, kuri nuvertindama tautiškumą į pirmą vietą melagingai iškelia ateivio socialinį "geraširdiškumą", visaip liaupsinant kosmopolitizmą, išpuoštą internacionalizmo vėliavomis.

Nemažiau svarbu, kad užplūdę okupuotus kraštus, kolonistai kuria savo idealą — internacionalinius miestus ir ruošia lietuviams, kaip ir visoms jų valdomoms tautoms, kapus. Gyvenimas internacionaliniame mieste mažai tautai reiškia gyventi kitataučių ne tik fizinėje apsuptyje ir tradicijoje, bet ir jų kalbos sferoje. Taip yra Vilniuje, ir iš dalies Klaipėdoje, Sniečkuje ir dalinai kitur.

Taigi, maža lietuvių tauta nebegali gyventi tautinės daugumos gyvenimo, ji verčiama egzistuoti kaip tautinė mažuma ir ilgainiui žūti.

Susidaro sąlygos, kuriose mažos tautos daugumą parazituoja didžiosios tautos mažuma, turinti pretenziją nuvertinti ir išstumti lietuvių kalbą, geriausiu atveju ją paversti mažareikšme. Lietuvių kalbai nebėra vietos daugelyje pramonės įmonių, net Mokslų Akademijoje, kurioje dirba dauguma lietuvių. Raudonųjų rusų ateivių sąmonėje Rusijos monarchizmo atgyvenos, atmieštos socialkolonializmo falšu, pagimdo sunkiai suvokiamą žmonijai prievartą, o tautinę kultūrą paverčia okupanto lozungais staugiančia socialine raudonąja gurguole.

Ypatingai klastinga Sovietuose yra religijos niekinimo sistema. Panaudojant apgaulę, demagogiją ir terorą, buvo žeminančiai demonstruojama, kad pravoslavų ir stačiatikių merdėjančios bažnyčios yra daug geresnės už katalikiškąją. Pastaroji, pasak Sovietų, yra reakcingiausia, antiliaudiška ir diversinė, nes religinis centras, Vatikanas, yra užsienyje ir todėl labai pavojingas.

Trypdami tautos politines ir religines laisves, okupavę antrą kartą Lietuvą, Sovietai daugybę tikinčiųjų ir dvasiškių pasiuntė visiems žinomais kankinių keliais. Partizaninis karas neduoda Sovietams galimybės teisintis, nes jis, kaip aukščiau minėjau, kilo mažoje tautoje dėl didžiavalstybinio okupanto žiaurumų ir tarptautinės teisės trypimo.

Praėjus kruviniems laikams, Sovietai naujoje konstitucijoje vėl įrašė, kad galima išpažinti religiją, galima netikėti į nieką ir galima vesti antireliginę propagandą. Betgi šiame, sakyčiau, dviejų ryklių ir žuvelės žaidime nėra elementaraus pariteto sąlygų. Išpažįstantieji religiją neturi jokių masinės komunikacijos priemonių su kuriomis siautėja ateisti ir neturi darbovietės apsaugos antidemagoginio imuniteto. Mat, dabar iš darbo atleidžia arba priima ne už religijos išpažinimą, o už profesines ir etines nuodėmes, kurių žmogus nė neturi. Tai nėra religijos laisvė, o jos parodija, jos niekinimas.

Slogi ir laukinė yra valstybingumo neigimo prievarta. Sunaikinęs Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybinį suverenitetą, okupantas susikūręs pseudofilosofinę sistemą, melagingą politiką ir ideologiją išsimokslinusioms tautoms, turinčioms daugelio šimtmečių valstybinio gyvenimo istoriją ir sėkmingai tvarkiusioms savo naujųjų laikų nepriklausomą valstybinį gyvenimą, įžuliai tvirtina, kad sovietiškoji okupacija yra šių kultūringų tautų aukščiausias valstybingumo idealas, dargi "socialistinis", atsiprašant, idealas. Ir tai okupantas daro tokioje epochoje, kada vos suvokusios save istoriniame kelyje, beraštės, net klajoklių tautos kuria ir tvirtina savąjį valstybinį suverenitetą, nevisuomet suvokdamos, ką jis reiškia. Tuo tarpu Sovietai trypia alpstančių iš sielvarto tautų teises į laisvę ir suverenitetą Europoje, o kitur pasaulyje veidmainingai užtardami prabundančias tautas pagal akivaizdų praeities nusikaltimų braižą rengia joms socialkolonijinius pančius.

Nusikalstamą Sovietų politiką demaskuoja ir tai, kad II pasaulinio karo sukėlėjai Sovietai ir vokiečių naciai, pasiekę nežmoniškos neapykantos mastą vieni kitiems, pagaliau neoficialiai susitaikė, vienos ir kitos pusės žmogėdros su ordinais ir medaliais seniai sugrįžo namo. Tuo tarpu nekaltos už II pasaulinio karo kilimą Pabaltijo valstybių tautos, taigi ir lietuvių tauta, suskaldytos pusiau. Tarp nesutikusios su okupacija ir emigracijoje atsidūrusios tautos dalies ir tautos kamieno yra nusikalstamai dirbtinai sukurta bedugnė, ujant, persekiojant ir žeminant visą tautą ir nesuteikiant jai pagrindinių žmogaus teisių ir normalių gyvenimo sąlygų.

Šio persekiojimo ir žeminimo esmė klastinga ir žiauri. Štai keletas aspektų:

Be atvangos šmeižia beveik visų politinių pakraipų lietuvių emigraciją, neva socialistinės tėvynės niekinimu, net išdavimu, kuri nesutinka su Lietuvos okupacija bei politine sistema ir pagal Vakarų demokratijos tradiciją kritikuoja Sovietus.

Visus atvykstančius išeivius melagingai laiko užsienio šnipais, organizuoja prieš juos sekimą, beveik nieko neleidžia toliau Vilniaus, net mirties patale gulinčius tėvus ir gimines veža į Vilnių.

Neleidžia į kaimus lankyti tėvų ir giminių kapų, nors Lietuvos kaimas nėra jau toks masiškai nuskurdęs.

Atima emigracijoje išleistą net mokslinio, kultūrinio ir religinio turinio literatūrą, nelyginant šaunamųjį ginklą, net žemės žiupsnelį nuo tėvų kapų.

Plėšia už viešbučius, neleisdami į butus, nežmoniškai plėšia muitus už siuntinius, didinant bedugnę tarp brolių ir pakerta ateivių prakaitu sukurtą gyvenimo lygį.

Reikia demaskuoti, o ne leistis žeminamiems, šiuos okupanto nusikaltimus.

Todėl lietuvių gerai organizuota politinė veikla emigracijoje yra gyvybiškai svarbi visai lietuvių tautai ir pavergtai tėvynei. Taigi, įvairiasrovė lietuvių politinė veikla turėtų visados susilieti į galingą laisvės ir suvereniteto reikalavimų srovę. Toli srovė išoriniais veiksmais vra teisingiausia ta, kuri radikaliausiai ir be kompromiso gina valstybinį Lietuvos suverenitetą, brangina didžiųjų valstybių Lietuvos okupacijos nepripažinimo politiką ir išvysto energingiausią politinę veiklą. Visų kitų organizacijų politinė veikla reikšminga Lietuvai yra tuo, kuo ji paremia pagrindinį politinį kursą ir kuo ji gali būti svarbi esant specifinėms politinėms aplinkybėms. Siektina geresnės koordinacijos ir visų organizacijų politinės minties kūrybiškumo dėl bendro reikalo.

Būtų klaidinga siekti lietuvių organizacijų įvairovės sumažinimo, jas paneigiant. Priešingai, gal būt kaip niekad istorijoje, mums reikia įsiklausyti į vyriausios kartos balsą, nes tik ji yra Lietuvos suvereniteto gėrio gyvas liudininkas. Juk to tikro gėrio, o ne baltų mūrų, ne šviesos pristigusi kryžkelėse alsta Lietuva.

Taigi, dokumentaliai menančių nepriklausomą Lietuvą balsas ypač svarbus. Tai nėra archaizmas ir ne vien nelaimės prislėgtų tautų būtinybė. Ir modernusis mokslas šiandien kelia uždavinį įvesti į kompiuterių sistemos magnetinę atmintį

vyriausios kartos priešmirtinio perijodo gyvenimo patirties išvadas ir priesakus, net erezijas. Šios rūšies informacija iki šiol negrąžinamai žūdavo. Dabar manoma, kad tokia informacija kartais gali būti labai reikalinga žmonijai.

Subordinuojant politinių srovių veiklą pagrindiniam tikslui pasiekti dera paimti testamentinius priesakus giliai į šrdį iš tų, kurių greitai šalia mūsų nebebus.

Vienybė brangi, bet nesiekime idealios vienybės, nes ji pavojinga apsnūdimais, ir jos, matyt, niekados nebus. Emigracijos viduje derėtų būti demokratiškiems ir tolerantiškiems, ko kartais, sakyčiau, lietuviams emigracijoje stinga. O vardan tėvynės Lietuvos, ieškokime atramos arčiau racionaliai radikalaus centro, nes to reikalauja kova su nuožmiu ir klastingu priešu, priedo, dar ir solo-partijos rėksniu ir tarptautiniu teroristu.

Išraukime su šaknimis iš širdies išankstinius nusistatymus, tokius, kaip pavyzdžiui neimsiu net į rankas šito, o aš — ano laikraščio ar leidinio, nes ten mane ar mus neteisingai kritikavo. Žinoma, spaudos akiplėšoms reikia susimąstyti. Bet jeigu neskurstame, tai dera užsiprenumeruoti kuo daugiau lietuviškų laikraščių ir leidinių, nes ten pakaitomis rasime tikrai vertingų dalykų. Juk visiems spaudos darbuotojams reikia naudingą darbą dirbti ir gyventi. Atsakomybė prieš istoriją reikalauja neremti kenkėjiško darbo ir nešnerkšti, esant sunkumams susikalbėti.

Baigiant reikia pabrėžti, išplaukiantį iš visko, kas aukščiau pasakyta, būtinumą nuolatos nepailstamai dirbti Lietuvos laisvės bylos faktologinį, vis pilnesnio juridinio pagrindimo darbą. Šiam reikalui jau turime didelį ir pagrindinės spaudos srautą iš pavergtos Lietuvos.

Tie leidiniai, kaip pavyzdžiui, Lietuvos Bažnyčios Kronika, dokumentaliai leidžiama ir verčiama į pagrindines Vakarų pasaulio kalbas. Paruošta nemažai kitų darbų anglų kalba. Bet šis baras dar aiškiai nepakankamas. Pasigendame daugiau apibendrinančio pobūdžio ir specialiai priderintų Lietuvos laisvės bylai operatyvinių darbų, laisvų nuo pašalinės ir antraeilės medžiagos, pasigendame plataus veržimosi iš mūs uždarų vidinių emigracijos problemų. Tad su ryžtu prie tolimesnio darbo, už kūrybingą ateitį, vardan suvereninės, laisvos ir nepriklausomos, demokratinės Lietuvos!

Komp. Weber Lietuvių operoje

Vieno iš pirmaujančių vokiečių kompozitorių — Carl Maria von Weber — operą "Freischutz" (Laisvas šaulys) kovo 6, 7 ir 13 dienomis Lietuvių opera pastatė Chicagoje, Marijos aukšt. mokyklos salėje.

Ši opera buvo sukurta 1819-1820 metais. Pirmą kartą Berlyne buvo pastatyta 1821 m., o Paryžiuje — 1824, o tais pat metais ji pasiekė ir Londoną, tapdama viena iš populiariausių operų paskutiniųjų laikų repertuare.

Jos turinys apjungia vokiečių kaimiečių ir didikų gyvenimą, vaizduoja miškininką šaulį, siekiantį mergaitės rankos, kurią jis tegali laimėti, kai pasiseks laimėti šaudymo rungtynes. Bet jam nesiseka, ir jis susitaria su raganium, kuris jam paruošia užburtas taiklias kulkas, bet paskutinioji neklusni — ir jis, šaudamas į paukštį, nušauna miškininką. Princas supyksta ir pasipriešina jo vedyboms, bet atėjęs atsiskyrėlis jį įkalba dovanoti.

Operoje gausu smagių solo, duetų, trio, choro dainų, apstu vokiškojo folkloro bruožų. Chicagoje ji rūpestingai pastatyta. Miškininko-šaulio vaidmeny buvo St. Wicik, jo mergaitė — D. Stankaitytė, jos tėvas — D. Prapuolenis, miškininkas-raganius — J. Vaznelis, princas — A. Brazis. Kiti solistai: J. Savrimas, A. Gaižiūnienė, G. Stauskas, A. Buntinaitė, E. Rūkštelė, R. Pakštaitė, Br. Maciukevičius ir dar talkon buvo pasikviestas aktorius J. Kelečius. Solistai, choras — rūpestingai pasiruošę, dirbdami su chormeistriais A. Geču ir E. Sakadolskiene. Į solistų sąstatą buvo įtraukti pirmaujantieji Lietuvių operos dainininkai, ir jie ryškiai savo vaidmenis atliko.

Pastatymą praturtino V. Karosaitės paruoštas baletas su 12 šokėjų. Orkestras sudarytas iš 33 griežikų, o Operos chore — 55 dainininkai, taigi buvo sutelktos gausios meninės jėgos. Pirmą ir paskutinį spektaklį dirigavo A. Vasaitis, o vidurinį — A. Kaminskas. Kaip solistai, taip ir choras bei dirigentai savo vaidmenį sklandžiai atliko, ir jų laimėjimai publikos buvo entuziastingai palydėti. Daug pritarimo susilaukė ir abu dirigentai.

Kostiumai ir dekoracijos buvo atsigabenta iš New Yorko. Teko stebėtis, kaip greit buvo K. Oželio įvykdomi pakeitimai dekoracijų, kurios pasižymėjo pilnumu ir didingumu. Savo uždavinį rūpestingai atliko ir scenos vadovas J. Paronis.

Opera susidomėjimas buvo visuotinis. Jos pasižiūrėti buvo atvykusių nuo Atlanto pakrančių, iš Floridos ir iš daugelio kitų vietovių. Gausūs mecenatai rėmė jos pastatymą.Libretą sklandžiai išvertė Stasys Santvaras. Šalia žavių solistų ir choro dainų, publika džiaugėsi labai skambia muzika, ypač stipriai melodinga overtiūra.

Iš visų tautinių grupių Chicagoje tik vieni lietuviai turi pastovią, jau ketvirtį šimtmečio veikiančią operą. Čia didelis nuopelnas ir operos valdybos, kurios pirmininkas yra V. Radžius, vicepirmininkai V. Momkus, J. Vidžiūnas, R. Graužinienė, sekretorė A. Žadeikienė, iždininkas A. Putrius, asistentė E. Oželienė, valdybos nariai: E. Rūkštelė ir J. Žukauskas.

Lietuviškoji Chicaga neturi pastovaus dramos teatro, bet opera, gausių mecenatų remiama, tvirtai laikosi.

Juozas Prunskis

Muzikas A. Vasaitis diriguoja. *A. Vasaitis conducts "Die Freischutz"*

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

Žmogus ir žemė

Dedikacijos
sau, žmonai, draugams ir kaimynams

"Mano gudrūs draugai
greit į žmones išėjo".
Maironis

Orchidėjų ir paukščių kalba

Baltos puokštės orchidėjų,
Paukštė vasaros raiba
Tau žydėjo, man kalbėjo
Nuostabių garsų kalba.

Ir klausiausi jų stebuklo
Visą dieną lig nakties...
Praėjau pro žiedą kuklų,
Praėjai bedugnę ties
Tom viršūnėm, kur viliojo
Ryto metą po sniegu,
Tais žiedais, kurie po kojų
Miega amžinu miegu...

Balto balso orchidėjų
Dar klausykim lig aušros —
Tos, kur žemė nežadėjo,
Evangelijos geros...

★

★ ★

Žydi žemė — ne mūsų.
Žydi džiaugsmas — ne tavo.
Mūsų metų sunkumą
Tik dangus išmatavo.

Mūsų dienos nunoko —
Nepažintum sutikęs,
Neįvertintum auksu,
O nupirktum skatikais.

Grįžtam tėviškėn naktį,
Greit nutrūkstančią, trumpą —
Jos žaizdas pabučiuojam
Ir iš skausmo suklumpam...

O, tos žaizdos, tos žaizdos —
Vis pūliuoja, negyja,
Veria skausmą per širdį,
Lyg nematomą giją...

Pažadais nusivylę,
Juos po kojom pamynę,
Lyg nepaprastą lobį
Saugom sieloj tėvynę.

Paskutinės sekundės kaina

Praeina metai, o mes paliekam,
Prabėga Dievo dienos pro mus...
Nepasiskųsi niekam, o niekam,
Kad vaikšto šalnos apie namus.

Praeina žmonės, o mes užmirštam
Jau šermeninės puotos metu.
Praeičiai gimstam, ateičiai mirštam,
Dievą paverčiam melo mitu.

Nieko nelaukiam, niekas nemiela, —
Nei artimųjų, nei tolimų...
Velniui užrašom verkiančią sielą
Dar už sekundę žemės džiaugsmų. ..

Sraigė po agavos lapu

Ironiška elegija

Pažadų iškilmingų kai sodas pridygs
Tavo rankom, brangioji, sodintas, —
Paukščių choro skambaus vėjas neišbaidys,
Dangų sieks išlakus terebintas.

Eukaliptų giraitė šlamens vakare,
Kad stebuklų diena nesibaigia,
O vakarė žvaigždė, tyliai tarus "sudie",
Po agavos lapu užmigdys mažą sraigę.

Deimantinėj naktyj nepažins jie savęs,..
Kelsis, belsis, pasaulis kai minga, ...
Kažkas sąskaitas, knygą atvertęs, suves,—
Ko perdaug, nepasakęs, ko stinga...

Kur gi aš, kur gi tu, kur gi mes tie visi,
Ambasadoriais būti žadėję?..
Ar ne mes, ar ne aš, ar ne tu ten esi —
Tik anyžių stiebai nužydėję...

Pasipuošę praėjusių žygių darbais,
Aureolėm ne savo, kitų,
Rockenrollo koncertą ruduo kai pabaigs,
Užmiršimo nueisim krantu.

Po agavos lapu naktį sraigė miegos, —
Bus ir tavo toks amžinas miegas, —
Vandenyno krante kils banga po bangos,
Kalnuose švies pavasario sniegas...

□

Tarp kasdienybės vagų ir vingių
Dažnai pasimetam, dažnai
Tokie pavargę ir nelaimingi
Dienos nematom, o jinai
Tave sutinka, tave ji veda,
Rieškučiom duoda dovanų,
Puošia gyvenimo paradą,
Girdo pavasario vynu.

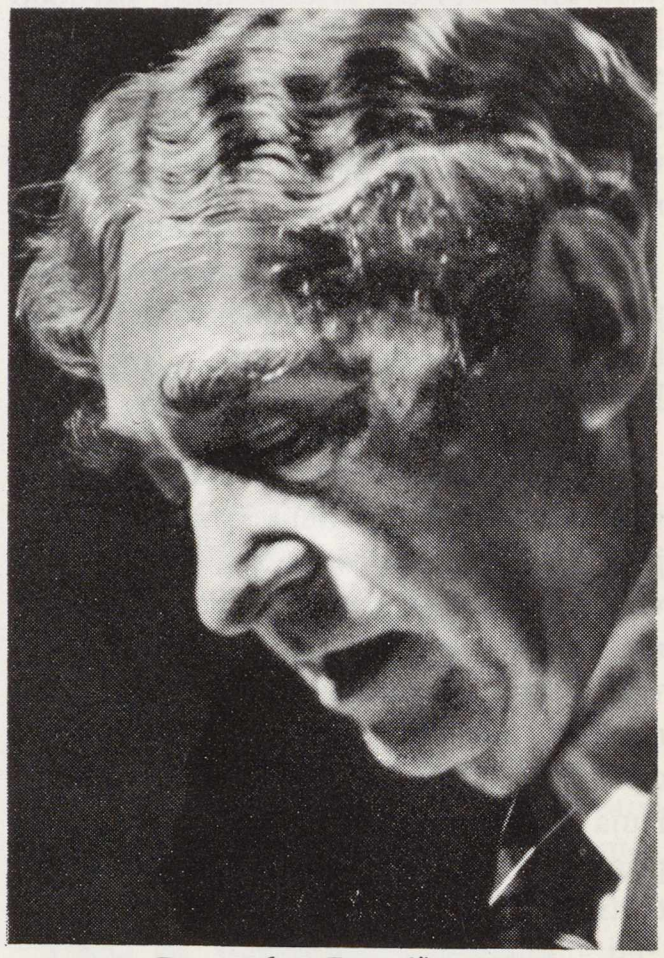

Bernardas Brazdžionis

Foto V. Maželis

Bernardas Brazdžionis, beveik 20 metų redagavęs "Lietuvių Dienų" žurnalą ir dirbęs LD leidykloje, šiuo metu, sulaukęs 75-to gimtadienio, gyvena 100 mylių nuo Los Angeles, gražioje gamtos aplinkoje, iš kur, kviečiamas išvyksta ir į tolimesnes vietoves. Nepadeda plunksnos, su savo naujais poezijos kūriniais rodosi spaudoje ir rengia spaudai naują rinkinį, pavadintą "Dangaus paguoda".

Baltoji taurė

Riedėkite bangos banga po bangos,
Į tolimą krantą riedėkit —
Aš taip pasiilgau bangų Palangos,
Man ilgesio jūs pavydėkit!

O Baltija, baltų baltoji taurė,
Legendų prisodrinta turtais,
Kada vėl dievų dovana sužėrės
Kaip gelmės, raganių užburtos?

Iš gintaro rūmų giliajam dugne
Teliko lašai gintariniai —
Sudaužė gyvenimas, kaip ir mane,
Atverdamas žaizdą krūtinėj.

Žaizda atsivėrus ilgai neužgis,
Kraujuodama kruvins pasaulį,
Kol vakaras piktas, kaip amžių angis,
Galop užgesins žemės saulę.

Iš kun. J. Prunskio knygos "Lietuviai Sibire" pristatymo Clevelande. Kalbėjo gen. konsudas A. Simutis, ji pristatė V. Nasvytytė. *Foto V. Bacevičius*

At the presentation, in Cleveland, of Rev. Dr. J. Prunskis' new book, "Lithuanians in Siberia," Lithuanian General Consul A. Simutis and V. Nasvytis.

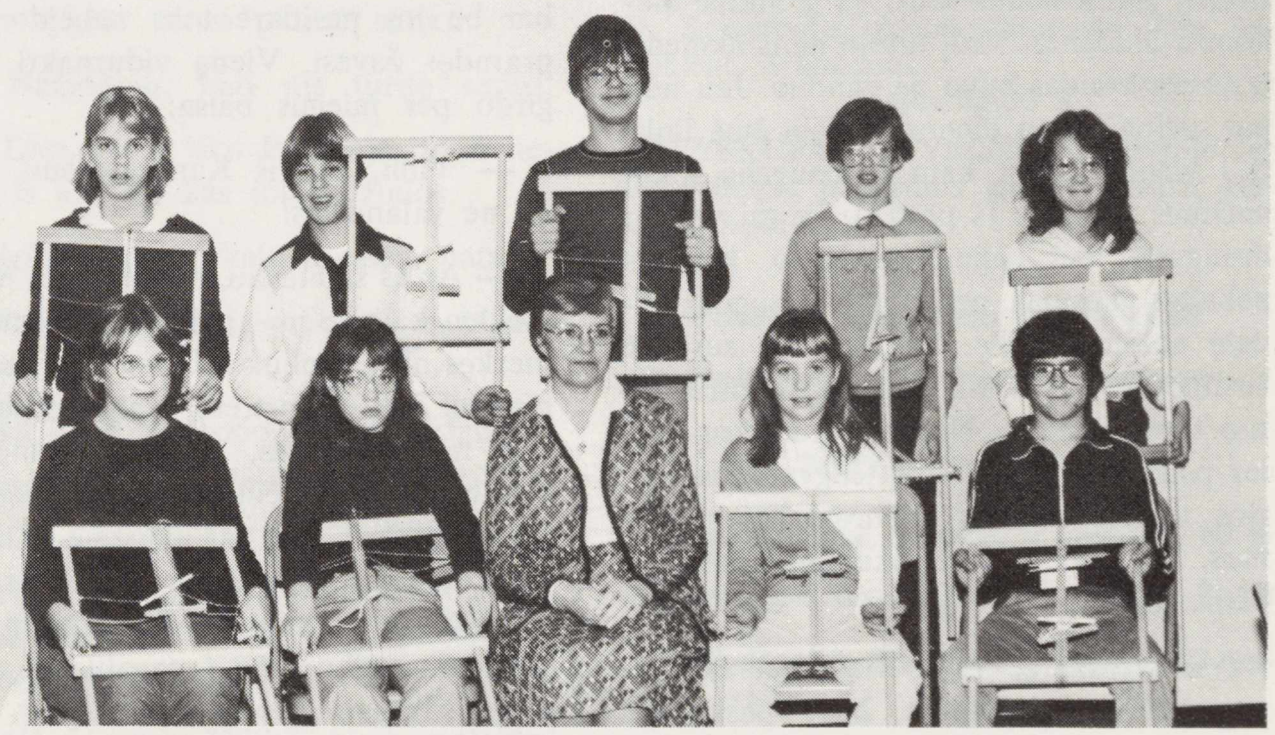

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai ir mokinės su audimo vadove A. Kasparavičiene.
Foto V. Bacevičius

Cleveland Lithuanian Saturday School weaving students with their teacher, A. Kasparavicius.

Po sėkmingo koncerto sausio 24 d. Jaunimo Centre Chicagoje. Koncertas buvo organizuotas liet. operos solistės Ginos Čapkauskienės naujos plokštelės išleidimui finansuoti. — Iš kairės: komiteto pirm. Jonas Talandis, sol. G. Čapkauskienė ir koncerto organizatorė M. Remienė.
Photo A. Plenys Studio

After a succesful concert in the Chicago Youth Center to finance the latest record of opera soloist Gina Capkauskas. From left: Committee Chairman Jonas Talandis, Soloist G. Capkauskas, and M. Remis, the concert's organizer.

JUOZAS TININIS

Nemirtingos meilės ženklas

Iš rašytojo literatūrinio palikimo

Paskutiniaisiais antrojo pasaulinio karo metais rusų lėktuvai dažniau ir dažniau atskrisdavo bombarduoti Karaliaučiaus miesto. Vos tik pasigirdus oro pavojaus sirenoms, gyventojus ištikdavo panika, ir jie, mirties baimės vejami, galvotrūkčiais sprukdavo slėptis į savo namų rūsius ar didesnių valdiškų namų požemius. Ne kitaip elgdavosi ir Vitas Mačiokas, filosofijos studentas, ir Martha Nolden, balzakinio amžiaus moteris, iš kurios jis nuomojo kambarį. Pastarosios vyras buvo žuvęs fronte, pirmosiomis karo su Lenkija dienomis. Studentas širdį turėjo ne iš akmens, o našlės kraujas buvo ne vanduo. Jau nuo pat susipažinimo dienos abu jie ėmė linkti į vienas antrą, kaip ir daugelis tokio amžiaus žmonių. Iš pradžių jie tai vadino draugyste, bet vėliau pastebėjo, kad šis nekaltas jausmas nejučiomis išaugo į didelę abipusę meilę. Pagaliau jie susitarė susituokti, tačiau tik pasibaigus karui. O tuo tarpu Martha Nolden naudojosi našlės pensija ir kitokiomis lengvatomis, kurios tokiais atvejais Wehrmachto teikiamos. Deja, likimas netrukus ėmė pavydėti jiems laimės.

Vieną vakarą, Vitui Mačiokui dar nesugrįžus iš universiteto, buvo paskelbtas oro pavojus. Gal tik pora minučių tepraėjo, ir pradėjo kristi ant miesto bombos, sukeldamos nemažai gaisrų ir užmušdamos daug žmonių, nespėjusių subėgti į slėptuves.

Filologijos studentas parėjo namo, kai viršum miesto nebebuvo nė vieno lėktuvo. Našlės namą, kuriame jis gyveno, rado pusiau sugriautą, bet nepadegtą. Jis puolė ieškoti Marthos Nolden. Nei rūsyje, nei kambariuose, kurie dabar buvo be langų, jos nerado. Jis nusprendė, kad bombardavimas ją užtiko ne namie, bet kur nors kitur. Visą naktį jis pralaukė, puoselėdamas viltį, kad ji sugrįš sveika ir gyva.

Tik rytui išaušus, Martha Nolden buvo rasta bombų skeveldrų sudraskyta ties netoliese esančia maisto krautuve. Šalia jos gulėjo nedidelis duonos kepalėlis: matyt, ji buvo jį nusipirkusi vakarienei.

Vincas Mačiokas skaudžiai išgyveno brangiausio asmens netekimą ir ėmė keikti karą, žmonių ir vertybių naikintoją. Braukdamas graudžias ašaras, jis palaidojo našlę su kaimynu pagalba. Šiems išsiskirsčius, jis dar ilgai budėjo prie jos kapo, ir jo maldos maišėsi su skausmu krūtinėje.

Sugrįžęs iš kapinių, apsigyveno našlės salonėly, kuris visame name buvo išlikęs dar apysveikis. Ant sienos kabojo nedidelis gražiai įrėmintas Marthos Nolden portretas, nutapytas vieno pasižymėjusio Meno Akademijos absolvento. Kai tik jo žvilgsnis sustodavo ant portreto, jo sielą užliedavo atsiminimų srautas, ir jam pasidarydavo labai liūdna.

Nuolatiniai oro pavojaus sirenų kauksman ir dažni miesto bombardavimai ardė Vitui Mačiokui nervus, kurie po Marthos Nolden žuvimo buvo pasidarę ypač jautrūs. Beveik kasnakt jis sapnavo našlę, taip žiauriai išplėštą iš jo gyvenimo, kuris dabar be jos pasidarė toks nebeįdomus ir praradęs žavesį. Vieną vidurnaktį jis išgirdo per miegus balsą:

— Vitai, bėk iš Karaliaučiaus! Nepalik nė valandėlės!

— Ar aš sapnavau, ar tikrai čia Martha Nolden kalbėjo? — galvojo studentas, atmerkęs akis. Aplinkui buvo tylu, kaip kapinyne. Tik iš portreto žvelgė vaiduokliškas našlės veidas, apšviestas mėneulio spindulių, krintančių pro lango kiaurymę. Jis nusprendė, kad tai akustinė haliucinacija, sukelta išgyventos nelaimės, kuri drumstė jo sąmonę net ir paskaitų metu. Studentas įsikniaubė į pagalvę ir vėl užmigo. Tačiau netrukus tas pats balsas pasikartojo:

— Kelkis ir tuojau paskubėk iš čia!

Vitui Mačiokui nebebuvo jokios abejonės, kad reikia balso klausyti. Jis pašoko nuo sofos, kurioje miegojo, ir skubiai ėmė rengtis. Nusikabino nuo sienos Marthos portretą ir įsidėjo į lagamino dugną, apdengdamas jį keliomis poromis švarių baltinių. Paskui įpakavo dar keletą reikalingesnių daiktų ir truputį maisto. Lagaminas pasidarė gana sunkus, ir reikėjo gerai jį pririšti prie dviračio, užpakaly sėdynės, kad važiuojant kartais nepakryptų į šalį, o tada vairuotojui būtų sunku nulaikyti pusiausvyrą. Taip susirengęs kelionei, išsivarė dviratį iš kiemo ir išvažiavo į naktį. Ištuštėjusiomis gatvėmis jis pasiekė užmiestį ir dabar padidinęs greitį, pasileido keliu, vedančiu Vakarų kryptimi. Pavažiavęs keletą kilometrų, išgirdo lėktuvų ūžesį ir netrukus krintančius bombų sprogimus. Sustabdė dviratį ir atsisuko: Karaliaučius skendo liepsnose.

Iškart jam pasidarė visai aišku, kieno įspėjantis balsas jį išgelbėjo. Su dėkingumu jis pažvelgė į lagaminą, kuriame buov Marthos portretas, ir paskui, sparčiau mindamas pedalį, skubėjo kuo greičiau nutolti nuo gaisrų apimto miesto, kuriame išgyveno tiek gražių valandų, atvykęs čia iš Vilniaus gilinti filosofijos studijų.

Aplenkdamas didesnius miestus, po kelių dienų laimingai pasiekė Dresdeną, kuris buvo tik dalinai apgriaustas. Čia gyveno nemažai lietuvių, karo pabėgėlių. Jis turėjo vieno savo tautiečio adresą ir be didelio klaidžiojimo surado, kur jis gyveno. Šis priėmė jį tik laikinai, kol išsirūpins sau kambarį iš butų skirstymo įstaigos. Miesto savivaldybė išrašė jam maisto kortelę, o Arbeitsamtas paskyrė darbą fabrike.

Tik staiga vieną naktį jis pašoko iš miego, išgirdęs pažįstamą balsą:

— Vitai nepasilik Dresdene nė dienos!

—— Marcelijau, ar girdėjai? — išbudino kambario draugą, nustebindamas jį netikėtu klausimu.

— Na, o kas? Ar oro pavojus?

— Balsas. Aš girdėjau balsą, kuris ragino mane iš čia bėgti.

— Susisapnavai, Vitai. Aš nieko negirdėjau.

— Marcelijau, aš tą balsą gerai pažįstu iš anksčiau ir žinau, kad reikia jo klausyti. Aš tuojau pat išvažiuoju iš čia: patariu ir tau nepasilikti.

— Nekliedėk niekų ir netrukdyk man miegoti. Aš sapnais netikiu.

Auštant Vitas Mačiokas jau sėdėjo ant dviračio, spausdamas iš Dresdeno. Miestas dar miegojo. Tik stotyje kartas nuo karto sunkiai dūsavo garvežiai, stumdyda vagonus su karo medžiagomis.

Praėjo kelios dienos ir naktys, kol filosofijos studentas, važiuodamas Švabijos lygumomis, pasiekė Tiubingeną, poeto Holderlino miestą, kurio tik nežymi dalis buvo bombų sugriauta. Čia jis apsistojo ir kasnakt laukė įspėjančio balso, bet šis daugiau nebepasikartojo.

Vieną dieną jis sužinojo iš laikraščių, kad Dresdenas buvo subombarduotas iki pamatų ir kad nuo bombų žuvo daugiau negu šimtas trisdešimt penki tūkstančiai mieso gyventojų, įskaitant ir nemažai lietuvių. Vėliau, iš susirašinėjimo su savo tautiečiais sužinojo, kad napalminių bombų liepsnose sudegė ir jo kambario draugas Marcelijus. Gailėjosi, kad jis nepaklausė jo patarimo.

Marthos portretą dabar jis pasikabino savo kambarėlyje ant sienos ir dar tvirčiau tikėjo, kad tik jos įspėjimu išliko gyvas. Tas kelis kartus girdėtas balsas buvo nemirtingos meilės ženklas, atsiųstas iš anapus. Kaip ji gyva būdama globojo studentą, taip ir mirusi nepaliko jo vieno pažūties akivaizdoje.

Taip jam Tiubingene begyvenant, pasibaigė ir karas. Jis dabar prisirašė prie tarptautinės pabėgėlių organizacijos, kuri maitino visus karo išvietintuosius. O paskui įstojo į universitetą tęsti studijų.

Pradžioje semestro studentai surengė susipažinimo balių, į kurį Vitas Mačiokas nė negalvojo eiti. Tačiau baliaus išvakarėse jis išgirdo per miegus pažįstamą balsą:

— Tavęs lauks studentų baliuje!

— Kas lauks? — jis dar spėjo paklausti ir pabudo. Ausyse dar tebeskambėjo tik ką girdėto balso aidas.

Vitas Mačiokas buvo labai sudomintas tuo, ką tas balsas pasakė, ir tvirtai tikėjo, kad nebus apviltas.

Nesitverdamas smalsumu, vakare nuėjo į studentų susipažinimo balių. Salėje aidėjo muzika ir sukosi linksmos poros. Jis apsidairė, kur čia prisėdus. Nė vieno stalo nebuvo laisvo. Pasibaigus šokiui, studentai su damomis užėmė visas vietas. Tuo tarpu jis vis dar tebestovėjo ties durimis. Netruks jis pastebėjo vietą, kuri buvo dar laisva šalia vienos brunetės, ir nedelsdamas pasuko į tą pusę.

— Atleiskite, ar galima prisėsti prie jūsų stalo?

— Bitte sehr, — atsakė mergina su šypsniu ant lūpų.

— Danke sehr.

Vitas Mačiokas atsisėdo ir susipažino su studente, kuri vadinosi Hilde Klingbeil. Tarsena jį išdavė esant svetimšalį, ir studentė pasiteiravo:

— Vengras?

— Ne, lietuvis.

— O, tai mes kaimynai. Aš iš Prūsijos.

Tuo tarpu salėje pasigirdo muzika, ir Mačiokas ją išvedė šokti valso. Ji buvo gana šneki ir maloni, ir jis nebepaleido jos visą vakarą. Tačiau sunkiai galėjai tikėti, kad ji buvo ta, kuri jo laukė, kaip vakar per miegus girdėtas balsas sakė.

Po baliaus jis palydėjo Hildę Klingbeil namo. Sugrįžęs į savo kambarį, pažvelgė į Marthos portretą. Atrodė, kad ji patenkinta šypsojosi. Tačiau studento mintys nuo Marthos greit nukrypo į Hildę.

Kitą dieną pasimatė su vakarykščia savo šokėja universitete. Abu jie nuėjo pasiklausyti garsiojo profesoriaus Guardini paskaitos, nagrinėjančios Sokrato mirties problemą. O paskui jie išsiskyrė ir kiekvienas nužingsniavo į savo auditoriją, nes jų mokslai buvo nevienodi: ji studijavo ekonomiką.

Nuo to laiko Vitas Mačiokas susitikdavo Hildę Klingbeil gana dažnai. Ilgainiui draugystė virto meile. Kartą, vaikščiodamas su ja pagal Nekarą, kuris teka per Tiubingeno miestą, jis paprašė jos rankos. Staiga užklupta, studentė svyravo. Tačiau kai po kelių dienų jie vėl susitiko, atsakymas jau buvo aiškus iš jos šypsenos.

Vis dėlto jis dar paklausė:

— Na, kaip?

— —Mano sesuo patarė sutikti.

— Nežinojau, kad jūs turite seserį.

— Taip, tik ji liko Prūsijoje, ir aš negaunu iš jos kol kas jokios žinios.

— Jeigu taip, tai kaip ji galėjo patarti?

— Per sapną. Aš ją praėjusią naktį regėjau sapne.

— Šit kaip! Pasirodo, esame ir daugiau žmonių, gaunančių patarimus per sapną, o ne vien tik aš. Ar ji ištekėjusi?

— Našlė. Pagal vyrą Martha Nolden.

Vitas Mačiokas išblyško. Valandėlę tylėjo kol atgavo žadą.

— Užuojautos, Hilde! Aš ją palaidojau Karaliaučiuje.

— —Nejuokaukit. Manote, kad aš taip ir patikėsiu.

— Aš turiu įrodymą, — atsakė Vitas ir pasikvietė Hildę Klingbeil į savo kambarį.

— Tarp dangaus ir žemės yra dalykų, apie kuriuos filosofai nė nesapnavo, — vydusi savo sesers portretą ir išklausiusi dusi savo sesers portretą ir išklausiusi liūną istoriją, kuri paplukdė ją ašarose.

ANGLIŲ - LIETUVIŲ K. ŽODYNAS
LIETUVIŲ - ANGLŲ K. ŽODYNAS

kiekvienas po 30,000 žodžių ir posakių. Įrišta kietais viršeliais ir per 500 psl.

Vieno žodyno kaina $10.

Pasiuntimo išdaidos $1.00

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Ca 90029
Užsisakyti: L. D. leidykloje

"LIETUVIŲ DIENOSE"
GAUNAMOS KNYGOS

☐ **RINKTINĖS MINTYS.** Sudarė kun. dr. J. Prunskis. Žymiųjų pasaulio žmonių— mokslininkų, menininkų, vadų, valstybininkų ir kt. pasakymai, aforizmai. Neišsemiamas turtas paskaitininkams. 326 psl.
Nominalinė kaina—$4

☐ **DAŽYTAS VUALIS.** Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas "Septintoji nuodėmė. Lietuvių kalbon vertė Stup. Zobarskas.
Kaina $3

☐ **MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS.** Parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams.
Kaina $4.00

☐ **ŽAIŽARAS.** Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė.
Kaina $2.00

☐ **KETURKOJIS UGNIAGESYS.** Parašė D. Brazytė-Bindokienė. Iliustravo Zita Sodeikienė. Mažasiems.
Kaina $2.00

☐ **VYSKUPAS IR VELNIAS.** Rašytojo Igno Šeiniaus pomirtinis naujų apysakų rinkinys. Apie 200 psl.
Kaina $3.00

Pridėkite persiuntimo kainą—$1.00

LD POEZIJOS LEIDINIAI:

Elena Tumienė, Karaliai ir šventieji. 80 p. Viršelis Ados Korsakaitės. Kaina $3.00

D. Sadūnaitė, Kai tu arti manęs. 38 psl. Kaina $1.00

Nerima Narutė, Relikvijos. 71 psl. Kaina $2.00

Alfonsas Gricius, Pažadinti sfinksai. Bilėraščiai. Egzotiški Australijos peizažai. 47 p. Kaina (papiginta) $1.00

Gražina Tulauskaitė, Vakarė banga. Bilėraščiai. 127 psl. Kaina $2.00

Pridėkite persiuntimui 50 cnt.

ĮSIGYKITE ALGIRDO GUSTAIČIO

"200.000.000 AND LITHUANIA", anglų k., II-ji laida, kaina $1.50

"LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA", tinka visiems, 80 iliustracijų. Kaina $2.50

Alg. Gustaičio Užpuola bitės. Iliustravo Vytautas Stasiūnaitis. Kaina $2.00

Lietuvių Dienų" administracija
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas 1 (213) 664-2919

ENGLISH SECTION

Soviet Genocide in Lithuania

Book Review by
MARGIS MATULIONIS

I experienced an unexpected amount of travail writing this book review.

Ever since my childhood, I have been exposed to the recurring theme of Soviet atrocities committed in Lithuania not only during the war years, but also during the present occupation. Programmed to respond with the appropriate patriotic and "humanitarian" revulsion, I found myself confused by a 1975 visit to my homeland. Despite the obvious presence of an oppressive political climate, a concentration camp atmosphere failed to materialize. In fact, the only persistent complaint of the inhabitants was with the travel restrictions imposed by the Soviet regime.

Added to this was the disconcerting realization that a reading of *Soviet Genocide in Lithuania* by Joseph Pajaujis-Javis, published by Manyland Books, Inc., 1980, did not generate the requisite horror. This prompted a somewhat difficult self-analysis.

Before I plunge recklessly into the darknesses of my soul, I would like to explain why I am imposing this journey on the reader. I am aware that she/he could very appropriately remain indifferent to the perturbations of my psyche, but my hope is that, nevertheless, the unifying force of our mutual immersion in the human condition will give enough pause to vouchsafe my momentary introspection. If my feelings were completely atypical, I could not justify their expression. This predicament brings up the very issue of the usefulness of books of this genre.

The purpose of *Soviet Genocide in Lithuania* seems clear from the jacket cover. "Soviet Genocide . . . is a comprehensive examination of the policies of national and cultural genocide practiced in Lithuania by the occupying armies and political bureaus of the Soviet Union . . . Using eyewitness accounts and testimonies of survivors, (it) presents a vivid and terrifying portrait of the tragic fate of Lithuanian political prisoners sent to camps for no reason other than the fact of their nationality."

Man's inhumanity to man has become a recurrent and popular theme in today's media and one has only to watch the various regional permutations of the local news to verify its national pervasiveness. The portrayal of this inhumanity as an aberration hardly seems to diminish its forceful appeal, otherwise television networks vying for the top ratings spots would long since have ceased its presentation.

There are enough psychological theories explaining the wide dissemination of this prurient interest, and none has been more adept at proselytizing it than the Marquis de Sade, according to some, the father of the French Revolution.

I recall my first encounter with de Sade's works as a graduate student in French literature at UCLA. Surprisingly, instead of being nauseated, I was quite interested in and frequently amused by the luridness of his imagery. At the same moment, I encountered dismay because of this attraction for the patent violence and terror splashed on these pages. I truly identified with the aphorism: there but for the grace of God go I.

This commingled fear and revulsion at the revelation of the existence of a darker self was not unique, witness the writings of Saint Augustine and numerous others in the history of Western literature. Dostoyevski was perhaps the master in exposing this dichotomy of the human soul, especially in *Crime and Punishment* and *The Devils*. Freud's further scientific codifications caused much chagrin to his contemporaries.

A partial solution to this disconcerting dilemma was provided by Solzhenitsyn in a passage of the first volume of *The Gulag Archipelago*. At an early stage in his career as an army officer, the author realized that his relatively brief encounter with power in the Russian army as a lieutenant had produced a surfacing of the same base reactions that he was beginning to condemn in others. It was this moment of truth that transformed him from an acquiescent cog in Stalin's totalitarian machine to a true soldier for the liberation of others.

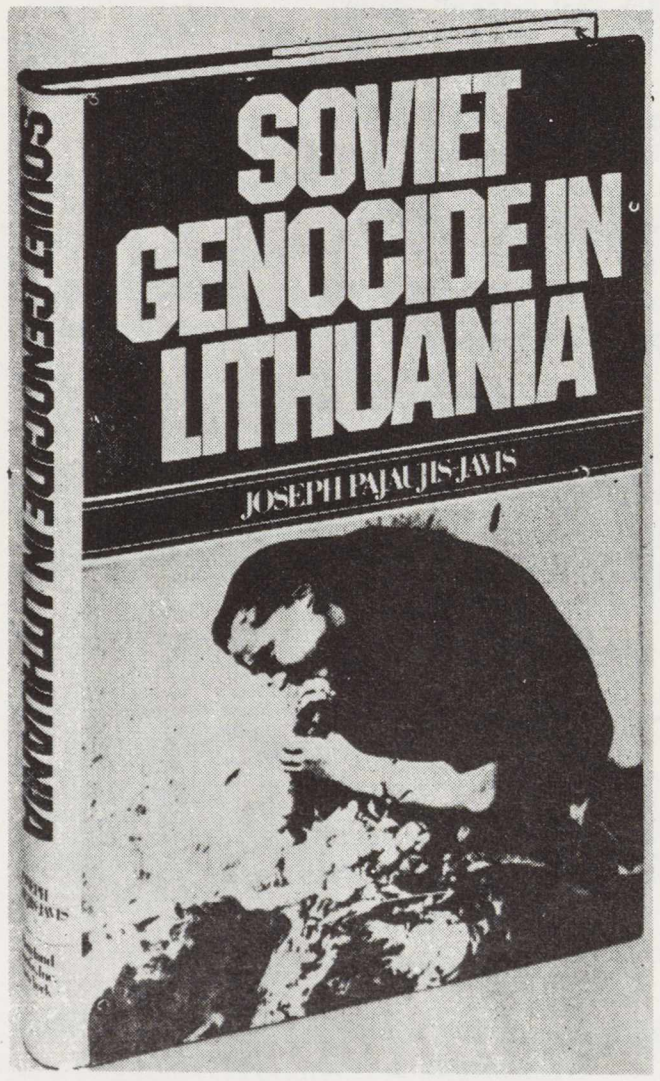

Not only do the detailed accounts of the various tortures inflicted approximate the orgiastic and stylized violence of which the pages of the Marquis de Sade's works are redolent, they inevitably dull the reader's capacity for outrage. The reminiscences themselves are frequently counterproductive.

The book is full of examples of a mysterious lack of resistance and a fatalistic acceptance of impending death that seems akin to a similar leitmotif in the events of the Holocaust. A particulary striking example is found at page 54 in the eyewitness account of the Cherven Massacre of June 26-27, 1941. "Then they marched us and told us to lie down in the road. It seemed to me that less than one half of the original group remained . . . And so, when we lay down, they opened fire from both sides again into the mass of the people, and the people flopped down, and began to crawl into the ravines, and so the bullets again criss-crossed the road . . . Then they called again: 'Those who are not wounded, get up.' Very few got up. And those of us were marched again, and some NKVD men were left behind to finish off those wounded with bayonets and trench shovels. There were a number of us. My brother was in that column, too. After that shooting we were told to rise again. I saw that my brother was alive. He got up, too. Then they marched us again about 30, maybe 50 or 60 meters; but there were only 40 or 50 of us, between 40 and 60, a small group of us left . . . etc."

The only message that I could garner from this depressing account was that the reactions of people to death-threatening situations are varied and unpredictable. Perhaps, as a clinical study of people under great stress, the book would have been much more valuable.

My position is not that the events described in *Soviet Genocide in Lithuania* were not reprehensible. Their meticulous enumeration, however, serves no purpose for a reader who identifies with the oppressed, other than to reinforce the conviction that there truly are evil people in the world, and even more so if they happen to be communists.

Since I presume that most readers will be essentially sympathetic to the book's avowed premise as an exposure of the malignancy of the Soviet brigands, there must concomittantly exist a release for the anger and frustrations produced. In the present political climate, this is speculative at best. If a reading of this book is to have any subsequent value, it must be in the recognition of the corrupting influence of power. This is a danger that we all face when we attain the means to force our own espoused ideologies on the unwilling. However, by restricting the nefarious influences of power to the communist camp, the book perpetuates the paralysis that has held emigre Lithuanians in isolation in the New World.

The tragedy of Lithuania and especially of Lithuania in exile, is the constant affirmation of a spurious dichotomy between good and evil, between what is Lithuanian and what is communist. By ceaselessly stressing the inherent evilness of Soviet communism, and its responsibility for the current subjugation of Lithuania, we have removed from ourselves

[*Continued on Page 21*]

Decorations and Orders of the Republic of Lithuania

by H. L. GAIDIS

MORE than 60 years have passed since the Republic of Lithuania issued its first decorations. Since that time many unfortunate events have befallen the nation. Recipients of Lithuania's decorations are now scattered across the globe with many having settled in the United States. The years have taken their toll of these honored veterans. Those still remaining need no reminder of the awarding of their decorations, but in the custom of their forefathers refrain from talking about their exploits to family, but with his demise the family left behind frequently does not know the history behind a cherished relic. This article is written for the benefit of the current generation to help enlighten them to their ancestral homeland's decorations and their relatives' jast glory. Families having such decorations own a piece of our national history and should know something of their meaning.

The first decoration of the newly formed Republic of Lithuania was authorized in 1919 by President Antanas Smetona while the fate of the nation lay with its armed forces. The military Orders of the Day, issued by the General Staff to all units, thereafter identified officers and soldiers by name who had performed acts of bravery in a combat situation for recognition by their fellow comrades in arms. Tentatively the decoration was called "The Cross for the Country" and recipients were presented with a simple red ribbon with a black strip on each edge. This ribbon was awarded in the absence of an actual decoration which had not yet been designed due to the expedience of the war time situation. The ribbon was worn from the second top button hole on the recipient's uniform tunic in an upward position leading to the outside edge. A single gold star was frequently used on the leading edge of the tunic to hold the ribbon in place.

Cross of Vytis

With the cessation of fighting a decoration was officially approved by President Smetona on February 3, 1920, and designated the Vycio Kryzius (Cross of Vytis). The Cross, as it was commonly called, was a miniature of the official emblem of the Republic of Lithuania, being a red shield with a white charging knight (Vytis) mounted in the center of a traditional double armed cross. The Vytis design has been used to signify Lithuanian independence on coins and seals since the 14th century. The decoration was issued to recipients of the ribbon 18 months later in 1921, and extended to include individuals who performed bravely during the War of Independence who may not have served in the military. This decoration, like most Lithuanian medals and orders, was designed by a native artist but manufactured on contract by the firm of Huguenin Brothers, LeLocle, Switzerland.

The Vycio Kryzius was divided into two classes, being awarded with crossed swords behind the State Shield for military and without swords for civilian recipients. Each decoration class was further divided into three grades representing the extent of the bravery or merit of the incident for which the award was presented. This decoration continued in use as the only official decoration of the Republic of Lithuania until 1928 and was frequently awarded as a token of courtesy in international relations to foreign citizens who had performed some activity in behalf of the nation. As with all Lithuanian decorations, a numbered award certificate accompanied each decoration bearing the recipient's name and the signature of the authorizing officers. Each presentation was published in the *Vyriausybes Zinios*, the official printed voice of the Republic.

Orders of Vytautas and Gediminas

In 1928, on the 10th Anniversary of the Republic of Lithuania, the government instituted the Order of Grand Duke Gediminas (D.L.K. Gedimino Ordinas) in five grades to reward persons for outstanding service in civil and public office. This order being of a civilian nature, thereafter took the place of the Vycio Kryzius in honoring service of a non-military nature. The order consists of a silver St. Andrew's Cross on a gold sunburst bearing a Column of Gediminas design in its center. The Column of Gediminas is an ancient Lithuanian emblem used since the 13th century.

In 1930, on the 500th anniversary of the death of Vytautas the Great, a new order was established to honor persons, native and foreign, for distinguished service to the Lithuanian nation or to the welfare of mankind. This new Order of Vytautas the Great (Vytauto Didziojo Ordinas) was also divided into five grades plus a Golden Chain of the Order awarded to the President of the nation. This decoration is a white enamel cross with a golden crown bearing a Vytis design in the center of the cross. With the establishment of this order, the Cross of Vytis was converted to the Order of the Cross of Vytis to correspond with the Order of Vytautas the Great and the Order of Gediminas, but continued in two classes for military and non-military service. The Order of Vytautas the Great was established as the highest decoration of the nation followed by the Order of the Cross of Vytis and the Order of Gediminas respectively.

This established system of decoration orders was further extended by the establishment of corresponding medals for each order. The medals were awarded in three grades of gold, silver or bronze. Whereas the medals for the Order of Vytautas the Great and the Order of Gediminas followed the traditional circle shape, the medal for the Order of the Cross of Vytis retained its double cross shape. The medals for the Vytautas the Great and Gediminas Orders bear a likeness of the Grand Duke whose respective names they honor.

Additional Government Medals

Additional medals established by the Republic of Lithuania and conferred under public law included the Independence Medal (Lietuvos Nepriklausomybes Medalis), the Founding Volunteers Medal (Lietuvos Kariuomenes Kureju- Savanoriu Medalis), and the Disabled Veterans Medal (Lietuvos Kariuomenes Pirmunai Medalis). The Independence Medal was issued in 1928 to commemorate the 10th Anniversary of the Republic and was conferred on all persons who had joined the state or local government service during 1918-1920 and had continued to serve honorably to the anniversary date. This medal features the Lithuanian Statue of Liberty designed by Juozas Zikaras.

The Medal of the Founding Volunteers was awarded in November, 1928, to honor the 10th Anniversary of the armed forces who had taken part in the war of independence. This medal illustrates a sword thrust cutting a slave chain and sword of an oppressor with the Hill of the Castle of Gediminas in the background.

The Disabled Veterans Medal was awarded to veterans who had suffered the loss of a limb during the war and illustrates a Lithuanian maiden with raised sword calling soldiers forth into combat.

Non-Government Decorations

The Republic of Lithuania further allowed, under public law, the issuance of decorations by the Sauliu Sajunga (Organization of Riflemen, or literally, the Lithuanian National Guard) and the League of Boy and Girl Scouts. The Sauliai issued its first decoration Klaipeda Liberation Medal (Klaipedos Sukilimo Zenkla) in 1925 to honor individuals who had taken part in the 1923 liberation of Klaipeda (Memel), which was occupied by forces of the League of Nations following the withdrawal of the German Army. This territory was thereafter annexed to the Republic of Lithuania. The decoration is a shield bearing the double armed cross of Lithuania hanging from a Vytis device. Later in 1930 the Sauliai instituted the Order of the Guardian's Star (Sauliu Zvaigzde) and a corresponding medal in 1939 to commemorate its part in the War of Independence. The Star features a silver three armed sunburst with a red circle center bearing the Vytis emblem. The medal bears a shield bearing the double armed cross of Lithuania. Additional Sauliai medals included those awarded to its firemen (Lietuvos Ugniagesiai Artimui Pagalbon Medalis) and a series of merit medals with the Column of Gediminas design.

The League of Boy and Girl Scouts awarded a series of eight decorations (Lietuvos Skautu S-Gos Garbes Zenklai) corresponding to decorations used by the international scout organization. It is noted that the Lithuanian National Guard Organization in Exile and the League of Lithuanian Boy and Girl Scouts continue to exist in the United States and confer their decorations to the present time.

References:

Vincas Ratenis, *Encyclopedia Lituanica,* Volume II, Pages 46-48, Boston, Mass., 1972 (Decorations and Orders).

The Knight, April, 1981-November 1981, Articles by Henry L. Gaidis and Vincent Alones on Lithuanian decorations.

Celebrating Lithuania's Independence Day

Address by Liutas Grinius,
Member of the Executive Board
The Supreme Committee for the
Liberation of Lithuania

Delivered in Brooklyn, N.Y. Feb. 21, 1982

FORTY AND TWO years after the occupation of Lithuania by the Soviet Union one can occasionally hear skeptics profess that independence of a small nation is only a myth.

It is natural for such thoughts to be advanced by Communists in Lithuania because it is in their interest to propagate the supremacy of the Russian nation and to force Lithuanians to accept their future as that of the Russians.

Indeed, Lithuanians have suffered oppression and the yoke of Slavs for more than a hundred years in the past. But the nation has long ago spoken and rejected such ideas.

Lithuanians are not of Slavic culture, feelings and historical origin. Lithuanians have never acquiesced to the future of the Slavs. This determination was not derived from studies in institutions of higher learning and it did not derive from rationalizations or geopolitical theories. The realization came about naturally through the centuries of gradual national self-determination. For at least 800 years Lithuania was the cultural and ideological bridge between the West and the East. This role has not changed to this day. Lithuania is now looking toward the West even more so because it is there that the light of liberty shines. Emigration from Lithuania for the last century has tied the nation with the West evermore.

February 16th is a day of celebration for Lithuanians wherever they may be. This is a unifying day because all sons and daughters who love their country and their nation unite in one and aspiration—Freedom for Lithuania! This voice is discernible in Lithuania proper. It is heard among Lithuanians in White Russia and Polish administered Lithuanian areas. It can be heard in Lithuania Minor and it is also heard in the vast reaches of Russia—in places of exile and deportation. The loudest cry for freedom is, however, heard from organizations and individuals of the free world.

Lithuanian-American Council delegation with Senator Charles Percy after the Lithuanian Independence Day Commemoration in the U.S. Senate offices, 1982. From left: Rev. Dr. Juozas Prunskis, Lithuanian American Council Information Director, Senator Percy, organizer of the commemoration in the U.S. Senate; Ramune Tricys, Lithuanian American Council member; Dr. Leonas Kriauceliunas, Lithuanian American Council vice-president, and Scott Cohen, Senator Percy's administrative director.

Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija su sen. Charles Percy po Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo JAV senate 1982 m. vasario 23 d.

Iš kairės: kun. dr. Juozas Prunskis — Alto Informacijos direktorius, sen. Ch. Percy — pravedęs minėjimą JAV Senate, Ramunė Tričytė — Alto valdybos narė, dr. L. Kriaučeliūnas — Alto vicepirm., Scott Cohen — sen. Percy reikalų ved.

This is the way it should be because it is only we who can freely speak for an oppressed and persecuted nation. It is only we who can advertise the great hurts being perpetrated upon our nation. Only we can testify to the cruelties of Russian Communists, to the extermination of people and nations by a bankrupt dictatorship which is self-serving and acts only in the name of Russian imperialism.

We know the facts of life within this Godless Russian Communist society. We know too well the facts of life of our tortured brethren. As true children we feel the compulsion to speak to the world about our hurt. This is a sacred obligation of every Lithuanian abroad.

—o—

⊙ It is not sufficient to *speak*, however. Lithuania needs action! The defense of Lithuania needs *dedicated people* who are able to work in *unity*. This work also needs *money*. It is this five-pronged formula which kept the legal staus of Lithuania's independence alive in the free world for the last two generations. Such an achievement is not accidental and it is not insignificant. Two generations represent a very long time in a world of ra-

It was the formula of devoted workers and contributions to a cause applied in con-

[*Continued on Page 21*]

At New York's City Hall, New York City Mayor Ed Koch presents the Lithuanian delegation with a proclamation on Lithuania's Independence Day. From left: H. Richman [assistant to the mayor], P. Wytenus, Councilman J. Ward, Actress J. Nausedaite [Ann Jillian], Mayor E. Koch, A. Marcelynas [ALT president], H. Kulber, G. Meiliunas with grandchildren, A. and D. Remeza, and P. Budraitis.

Vasario 16 New Yorko miesto burmistras priėmė ir įteikė lietuvių delegacijai proklamaciją miesto rotušėje. — Iš kairės: H. Richman, burmistro asistentas, P. Wytenus, W. Ward, miesto tarybos narys, J. Nausėdaitė-Ann Jillian, filmų aktorė, E. Koch, miesto burmistras, A. Marcelynas, Alto pirm., H. Kulber, G. Meiliūnienė ir vaikai (iš kairės) A. ir D. Remezai ir P. Budraitis. Foto L. Tamošaitis

The USSR Constitution— As Seen By a Citizen

The underground journal PERSPEKTYVOS [Perspectives, No. 21, 1980] wrote a commentary about each "right" granted in the Soviet Constitution. The contradictions between actual behaviours and "promises" is evident in their analogies. The following are examples:

1. The right to secede freely from the USSR (article 72)

"How can a nation take advantage of the right freely to secede from the USSR, if that nation has been deprived of the most elementary rights: the freedoms of expression, press and assembly. Any kind of propaganda in favor of secession is treated by the (Soviet) laws as anti-state activity, which is incompatible with article 50 of the Constitution . . . The 'right' of the Union republics to freely secede from the USSR has been clearly demonstrated by the 1968 events in Czechoslovakia. A socialist State, which was not even juridically part of the USSR, was not allowed the freedom to create democratic socialism in its own land and was cruelly punished for that experiment . . ."

2. Each citizen of a Union republic is a citizen of the USSR (article 33)

". . . Soviet citizenship obligates the people to become patient calves—to listen to propaganda lies and to carry out the Party and State instructions even if they contradict human conscience and elementary norms of humaness."

3. Equal rights for women (article 35)

". . . Throughout more than 60 years of its existence, the Soviet system has not made an effort to improve women's everyday living conditions. After working seven hours, women have to stand in line for hours to buy a pair of shoes, a more decent dress, or to provide their families with the most basic food items (which are as a rule unavailable) . . . As a rule, women are given lower-paid jobs."

4. Citizens of the USSR have the right to work (article 40)

". . . Getting a job presents no difficulties in the Soviet Union . . . watchmen, loaders, sweepers and other manual laborers are always needed. But landing a job to fit one's requirements or specialty is more difficult here than in a capitalist country. Personal contacts, bribes or a Communist Party membership card are required to accomplish this."

5. USSR citizens have the right to health care (article 42)

". . . Despite the low pay (110-120 rubles a month for physicians), the medical profession is . . . very popular . . . This is because no other profession provides such easy opportunities for extra income . . . To be treated by a specialist or to get into a better hospital . . . 'gifts' from 50 to a thousand rubles are required . . . Patients who refuse to engage in bribery have to be satisfied with inferior conditions . . . Our "classless" society does have citizens who enjoy free medical care in the full sense of the word, without any 'underhand deals' or 'gifts'. High party or State officials are treated in special clinics and hospitals, which have the most modern imported equipment and top specialists . . ."

6. USSR citizens have the right to free education (article 45)

". . . There are many closed institutes—e.g. nuclear physics, rocket technology, special military academies, etc. — which are off-limits to Lithuanians, Estonians, Latvians, Jews and other national minorities. Even personal contacts and bribes are useless here . . . The main duty of each teacher is to educate the young people in the communist spirit, i.e., to inculcate in them love for the 'elder brothers,' the Russians, by falsifying the facts of Lithuania's history, by denigrating the national culture, and by promoting the atheist world view. The teacher is directly engaged in hypocrisy and deceit . . . When the student faces reality, he perceives a huge gap between life and what the school has taught him. Yet he is powerless to resist, because that would constitute anti-State activity . . . As for free education and medicine, the average worker in the Soviet Union . . . is paid six to 10 times less than the 'mercilessly exploited' workers of the capitalist countries . . . Thus, in return for the so-called services . . . each Soviet citizen must work for a pittance all his life."

7. USSR citizens have the right to rest (article 41) and to a living space (article 43)

". . . What is the meaning of rest for old people in the Soviet Union? Some get . . . personal and special pensions from 150 to 1000 or more rubles a month, while others—the wrong people who create all the material goods—must be satisfied with a beggar's share of 30 to 120 rubles . . . sufficient for demi-starvation . . . A Soviet citizen's family, consisting of six persons, may aspire to a three or four room apartment at best."

8. USSR citizens are guaranteed the freedom of conscience (article 52)

". . . What kind of guarantee is this . . . if priests are sent to prison for teaching catechism to children, or if religious teachers are dismissed from work? . . . What about the open interference of atheistic State officials in Church affairs and into the activities of the Theological Seminary?"

9. Elections provide the opportunity for the masses to participate in the State's political and economic life (article 95)

". . . The election propaganda . . . emphasizes our economic gains in the inter-election period . . . and the horrible decline of the living standards among the U.S. and West German workers . . . This makes a worker feel . . . like a fool whose misery is publicly mocked . . . The electoral list contains the exact number of candidates that is needed for election—not one more. The voter does not need to elect anyone, but merely to vote . . . This election resembles in many ways a well-produced theatrical show . . . almost all the citizens regard the elections as a propaganda action, and not as a procedure for choosing State government organs . . . One of the reasons why voters 'actively' participate in

[Continued on Page 21]

Recently, United States Air Force Lieutenant Colonel Darius V. Bakunas was promoted to full colonel. In picture, from left to right are: General Dwight Cassidy and the colonel's wife, Linda Bakunas, are pinning the Colonel insignia on his shoulders. The parents of Colonel Darius V. Bakunas, Vladas and Olga Bakunas, live in Los Angeles, California where V. Bakunas is a contributor to LITHUANIAN DAYS and LITHUANIANS IN WESTERN AMERICA.

Neseniai JAV karo aviacijos (USAF) pulkininkas ltn. Darius V. Bakūnas pakeltas į pilno pulkininko laipsnį. Nuotraukoje: karo aviacijos gen. Dw. Cassidy ir naujojo pulkininko žmona Linda Bakūnienė sega pulkininko insignijas ant pulkininko D. V. Bakūno antpečių.

. . Pulk. D. V. Bakūno tėvai Vladas ir Olga Bakūnai gyvena Los Angeles, Calif. Vl. Bakūnas yra lietuviškos spaudos, taip pat ir "Lietuvių Dienų" bei "Lietuviai Amerikos Vakaruose", bendradarbis.

MILOSZ AT HARVARD

Czeslaw Milosz, last year's recipient of the Nobel Prize in Literature, gave a series of lectures on the topic "Contemporary Sense of Despair." In his first lecture (one of six), Milosz's theme was: "How does it happen that to be a poet in the 20th century one must receive training in every sort of pessimism, sarcasm, bitterness and doubt?"

Harvard University's publication *Gazette,* in its December 11, 1981 issue observes: "Addressing an overflow crowd at the Science Center, Milosz said that the sense of catastrophe overhanging the world has really changed little since he was a young man. Today, the 70-year-old Lithuanian-born author, quotes the magazine, thinks that "while the list of dreaded apocalyptic events may change, what is essential is a certain state of mind that precedes the specific reasons for despair, which are added."

Milosz partly attributes the ear's characteristic disillusionment and sense of doom to the frustration of great expectations such as those unleashed by the Bolshevik Revolution. Instead of "joyous promises" fulfilled, one finds bitter irony and sarcasm, especially in Poland. And poetry, he reminded his listeners, "is a more reliable witness than journalism." The rest of the lecture dealt with works of the 19th century where all great poetry has its beginnings.

OF INTEREST—LITHUANIA

Population: 3,215,000 in 1939 and 3,261,800 in 1974.

Capital: Vilnius, with a population of 409,300.

National Flag: Horizontal stripes of yellow, green and red.

POLAND'S ST. CASIMIR?

According to the New Catholic Encyclopedia, V. 3, page 178-79, 1967 by the Catholic *University of America,* McGraw-Hill publishers, and the *Lives of the Saints,* page 94, 1967 Catholic Book Publ., St. Casimir is the Patron Saint of Poland, and is celebrated as such on March 4th.

On February 28, 1982 the Catholic Twin Circle printed an article concerning St. Casimir, patron saint of "Poland."

However, the article uses a Lithuanian woodcut of St. Casimir, mentions the miracle at the battle of Polotsk (the Lithuanian fortress) when Lithuanians believed an apparition of St. Casimir appeared to lead them across the swollen Dauguva River, that they had previously been unable to cross.

Lithuanians have always considered St. Casimir to be the patron saint of Lithuania and historical evidence seems to bear this out.

St. Casimir was canonized in 1521. He died in 1484 and his body was brought to the Cathedral of Vilnius. In 1635 a new chapel of St. Casimir was built and incorporated into the Cathedral of Vilnius. In connection with the transfer of the remains to the new chapel, Pope Urban VIII declared St. Casimir the Patron Saint of Lithuania. In 1948 Pope Pius XII pronounced St. Casimir a special patron of Lithuanian youth.

It seems that there is a discrepancy between *Twin Circle* and the Lithuanian point of view. Since the *Twin Circle* relies on the *New Catholic Encyclopedia,* perhaps the editors should be contacted by an official so that the apparent misinformation can be corrected.

ARGENTINA'S LITHUANIAN SOLOISTS IN U.S.A.

Two Lithuanian soloists from Argentina who, under the sponsorship of the Lithuanian World Community's Cultural Section, gave seven concerts from February 14 to March 9, 1982 in Washington, D.C., Chicago, Detroit, Cleveland, San Francisco, Los Angeles, and St. Petersburg. At top: Suzana Valadka-Lopez; bottom: Antanas Slanciauskas.

Zuzana Valadkaitė de Lopez

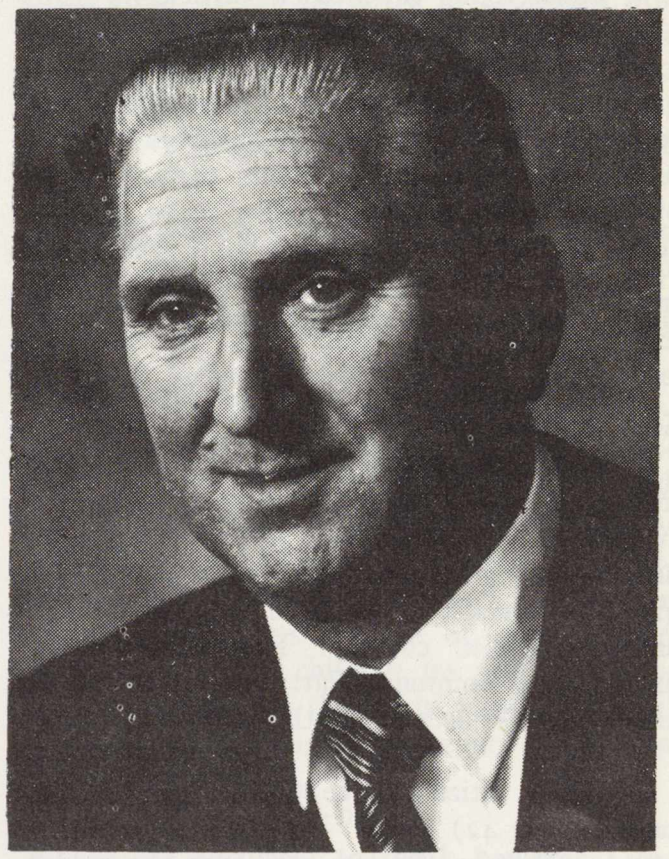

Antanas Slančiauskas

On their way to Washington, D.C. from Buenos Aires, Argentina, soloists Zuzana Valadka-Lopez and Antanas Slanciauskas stopped off in Cleveland for a few hours. They were met at the airport by representatives of the Lithuanian Community of America in the Cleveland Region. From left to right: President J. Malskis, Z. Valadka-Lopez, A. Slanciauskas, and Z. Kripavicius.

Iš Buenos Aires į Washingtoną vasario 11 d. skrisdami, Clevelande porai valandų sustojo solistai Zuzana Valadkaitė-Lopez ir Antanas Slančiauskas. Aerodrome juos pasitiko Clevelando LB apylinkės valdybos atstovai: pirm. J. Malskis, V. Bacevičius ir Z. Kripavičiūtė. Argentinos solistų koncertas Clevelande įvyko vasario 28 d. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengė Clevelando LB apylinkės valdyba.

Nuo 1982 m. vasario 14 d. iki kovo 9 d. Z. Valadkaitė de Lopez ir Antanas Slančiauskas Jungtinėse Amerikos Valstybėse davė 7 koncertus šiuose miestuose: Washington, D.C., Chicago, Ill., Detroit, Mich., Cleveland, Ohio, San Francisco, Calif., Los Angeles, Calif. ir St. Petersburg, Fla.

Koncertus organizavo ir globojo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kultūrinių reikalų komisija.

. . . SOVIET GENOCIDE

[*Continued from Page 16*]

the power to find within ourselves the solution for our condition. Albert Camus, in his work *The Myth of Sisyphus,* describes a mortal in a similar predicament. Camus' Sisyphus, instead of railing against the unknown forces that have chained him to the absurd task of eternally rolling a rock up a hill, refuses to acknowledge his "punishment" and denies self-pity by searching for freedom and happiness within himself. The absence of possible remittal never deteriorates into a plaintive: "Why me?"

As long as we Lithuanians persist in recalling only the terrors of the war years and expend our efforts in doggedly documenting their horrors and commemorating their anniversaries, we will remain dominated by the Sisyphean rock of the absurd. I would suggest another alternative. Let us simply acknowledge the presence of our particular rock as the *sine que non* of any human situation, whether that rock be the occupying forces of Soviet Russia, or cancer, or financial difficulties. We are not special because of our past, but we can become special because of what we accomplish in the future.

The fascination with the rock of the Soviet conquest has debilitated many Lithuanians who fled in the latter years of the war. They have prevented themselves from accepting either the culture or the civilization of the countries that provided a haven and have perpetuated thereby a Limbo of self-pity. The result has frequently been a strident clash with the generation that grew up outside the realities of the past and apparently too readily embraced the present.

Soviet Genocide in Lithuania fails inexorably because it accomplishes too well what it really intended to do: remind us of how much we have suffered.

If we are to heed Santayana's warning and not repeat the mistakes of the past, the latter have to be of a nature that we can repeat. The Soviet occupation of Lithuania during World War II was such a mistake. However, the mistake was a human mistake: it demonstrated the corruption of power and position to which we all are equally susceptible.

Presented in this light, the message of this book would be not only pertinent to each one of us, but its effect would be liberating. We would finally realize that what occurred in Lithuania during those terrible years was not the work of a horde of demons, but of a motley group of humans much like ourselves who embraced the added catalyst of a certain amount of power gone astray.

CATHOLICS IN SOVIET-OCCUPIED LITHUANIA

Published in Soft-Cover

Is Available from:

LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID

351 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207

Price: $2.00 Per Copy

THE USSR CONSTITUTION— AS SEEN BY A CITIZEN

[*Continued from Page 19*]

elections is fear . . . The voters know that the security organs continue watching the elections, as in Stalin's times . . . Furthermore, the average voter thinks: 'Why should I abstain from the election—I won't change the situation and will merely get into trouble. The result will be the same anyway—99 plus percent. . . . This comedy costs hundreds of millions of rubles to the people.

"Our press describes the U.S. Congress as being composed of various factory owners, bankers, landowners, in short, enemies of the working people. Besides, the U.S. President and his government have to face an open and large opposition in the Congress . . . Is it not strange that this 'anti-popular' government is rather stable, without special security organs and censorship? The government allows its citizens to criticize its policies through the radio and television. The government and the Congress are so sure of their position that they do not launch any reprisals against demonstrations and strikes. Meanwhile, the Soviet government and party, which have to deal with an opposition of less than one percent, are frightened of free expression, criticism and strikes. In the Soviet Union, such actions are treated as counterrevolutionary and people who initiate them are punished by prison, labor camps, and even execution."

CELEBRATING LITHUANIA'S INDEPENDENCE DAY

[*Continued from Page 18*]

cert in the United States of America, which produced the Lithuanian American Council. It was this council which obtained assurances in 1940 from President Roosevelt that the United States would not recognize the Soviet occupation of Lithuania as a legal act. It was this same formula which extracted the promise to protect Lithuanian refugees in Germany from forceful repatriation to the clutches of the NKVD. It was the same formula, applied again in Australia by recent emigres, which reversed the Australian government's position to non-recognition of the occupation of the Baltic republics. And lastly, it was this formula which extracted in 1979-1980 the concurrent House and Senate resolutions which strongly endorsed the freedom for the Baltic states and set the stage for presenting our case at the Security and Cooperation review conference at Madrid.

These facts show that it is possible to achieve goals when they are pursued in concert among people and organizations with federated effort. We have a well developed structure of specialized central organizations which perform their individual tasks. We also have a functioning structure for joining our forces in the pursuit of common political goals so that we all speak with one voice. This is important because our worth in the eyes of others depends upon the strength of our organization and our ability to stand united.

Concerns for Lithuania and our nation are not just reserves of organized effort. There is much room for individual endeavor which, while not as visible, is no less important. There is the need to help our loved ones in Lithuania. There is a need to maintain family ties. There is also the very important task of corresponding and uplifting the spirit of the presecuted, imprisoned and exiled. The care and aid for the families of the prisoners can only be done by individuals for individuals. These are the significant personal ways to show that we care about our nation not only on great commemorative days, such as this, but by expressing our commitment to February 16th every day.

Was—

MAP IN ERROR

THE WHITE HOUSE
Washington

January 14, 1982

Dear Mr. Kari:

We appreciated receiving your letter of December 9 concerning the omission of the borders of the Baltic republics on the map which accompanied the President's speech of November 18. The map was issued in error, which we regret very much. However, although the first 3000 copies of President Reagan's speech contained the incorrect map, the second batch of 13,300 copies did carry a corrected map showing the disclaimer of our non-recognition policy.

President Reagan is committed to the policy of non-recognition of the forcible incorporation of the Baltic States into the Soviet Union. The crackdown in Poland has reminded him even more acutely of the plight of all citizens of the captive nations. He intends for our foreign policy to reflect the American people's devotion to the ideals of freedom, and his support for the non-recognition policy is a firm element of this policy.

With the President's best wishes,

Sincerely,

ANNE HIGGINS

Special Assistant to the President
and Director of Correspondence

NEWEST BOOKS IN ENGLISH

Under the Sword of Damocles, a novel by Anatole Kairys. Published by Lithuanian Literary Associates. Translated from Lithuanian by Nijole Grazulis, 252 pages. Price $10 plus $1 postage.

Prašome taupyti pas mus —

St. Anthony
Savings & Loan Association

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

Main Office
1447 South 49th Court, CICERO, IL 60650 • Sub. 656-6330 / Chicago — 242-4395

Naujai atidaryta skyrius:

10 S. 660 Route 83 (at 92nd St.)
Willowbrook, Illinois 60521

(312) 789-0777

GARBĖS PRENUMERATOS

V. Alantas, Detroit, MI
P. Aras, Santa Monica, CA
Peter Atkočiūnas, D.D.S., Cicero, IL.
J. Z. Agustinius, Illinois
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA.
Inž. Peter Baltran, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, Nebraska
G. Balukas, Oak Lawn, IL
Rev. A. Bertašius, San Elizario, TX
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
Dr. John Bernotavicz, Barrington, IL
D. Brazdžionis, Los Angeles, CA
Juozas Briedis, West Bloomfield, MI
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA
H. Bruszauskas, Vokietija
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH
John Čiurlionis, PA
H. Daugėla, Santa Monica, CA
Dr. A. M. Devenis, Long Beach, CA
A. Devenienė, Santa Monica, CA
Vysk. A. Deksnys, Vokietija
A. Dičius, Santa Monica, CA
Alg. Didžiulis, Bogota, Colombia
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
P. Duda, Chicago, IL
Alg. Dudaravičius, Edmonton, Canada
J. Dženkaitis, Glendale, CA
A. Galdikas, Brentwood, CA
Bronė Gajauskienė, Santa Monica, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
K. Galiūnas, Santa Barbara, CA
P. Gruodis, Chicago, IL
Paul Gylys, Olympia, WA
E. ir L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA
E. Jonušas, Omaha, Nebraska
J. P. Kairys, Brocton, MA
P. Karosas, New Britain, CT
Kazys Karuža, Los Angeles, CA
H. V. Kulber, Brooklyn, N.Y.
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA
St. Keterauskas, Los Angeles, CA
Mrs. Isab. Kirk, San Leandro, CA
Dr. Alf. Kontvis, CA. A. K.
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA
J. Kutra, Santa Monica, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
C. A. Laucius, Chicago, IL
M. M. Lietuvnikas, Orlando, FL
J. Lukas, Orange CT.
F. Petrauskas, Syracuse, N.Y.
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto, Ont., Canada
Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA
G. Mažulienė, Santa Monica, CA
A. Milius, Santa Monica, CA
Al. Mogenis, Quincy, IL
A. Musteikis, Fallon, NE
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
Vladas Pažiura, Anaheim, CA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
Jonas Putna, Cardiff, England
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N.M.
G. W. Radvenis, 1326 McCollum St., L.A., CA
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA
A. Rugys, Lantana, FL
A. J. Rudis, Blue Island, IL
V. Raulinaitis, Santa Monica, CA
K. R. Razauskas, Dearborn Heights, MI
J. V. Roland, San Francisco, CA
Rev. A. Sabas, Ont., Canada
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, CT.
O. C. Šadeika, Farmington Hills, MI
Petras Sakas, Los Angeles, CA
J. B. Sabal, Cleveland, OH
Apol. Sajus, Santa Monica, CA
Wm. R. Savage, Reno, Nevada
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
S. Šližys, Dearborn Hts., MI
J. Švedas, Cicero, IL
Dr. V. B. Sky,
Inž. J. Talandis, Palos Verdes, CA
Juozas Truškauskas, Los Angeles, CA
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
A. Valavičius, Chicago, IL
S. P. Vaičaitis, PA
K. Vanagas, Vancouver, B.C., Canada
Inž. V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
A. Vakselis, Richmond Hills, N.Y.
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI

AUKOS

Po $50—J. Bagdonas, Woodhaven, N.Y., E. Jonušas, Omaha, Neb.

Po $25—Daumanto Šaulių kuopa, Los Angeles

Po $10—T. Tallat-Kelpša, R. Cibas

Po $7—W. R. Savage, L. Oksas

Po $5—B. Kondrotas, S. Šližys, A. Mikulskis, A. Dilkus, A. Daukantas

ANTANO SKIRIAUS ĮSTAIGOJE
Galima gauti šie patarnavimai:
APDRAUDIMAS
namų, baldų, atsakomybės (Liability)
NOTARO PATARNAVIMAI
Patvirtinama įvairūs dokumentai ir nuorašai (Public Notary)
PAJAMŲ MOKESČIŲ APSKAIČIAVIMAS
4366 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029
Telefonai: 664-2910 — 664-2919

ROQUE and MARK CO., INC.
REALTORS ★ INSURANCE ★ INCOME TAX ★ NOTARY PUBLIC
2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA 90404
Phone: 828-7525 — Res.: 395-0410
ALBINAS MARKEVICIUS
ir bendradarbiai

BALTIC BAKERY
Juozas ir **Aldona Ankai** — savininkai
4627 So. Hermitage, Chicago, IL 60609 ..... Telef. (212) LA 3-1510
ir
2616 West 69th Stree, Chicago, IL 60629 .... Telef.: (312) 737-6784
Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

Linksmų Švenčių ir laimingų Naujų Metų
SINCE 1955 **Phone (213) 661-6222**
RUOKIS PAINT CO.
Subdivision of Rokal Chemical Co.
Latex Base Paints for Both Indoors and Outdoors
ALL COLORS
P.O. BOX 27204
Los Angeles, CA 90027
J. & V. RUOKIS
Owners

Saugi vieta taupyti yra — LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
NATIONAL CREDIT UNION ADMINISTRATION
3356 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039
Indėliai yra apdrausti iki $100,000 asmeniui
Be to, taupytojai kas trys mėnesiai gauna auktšus diviendus **(9%)**
ir nemokamą gyvybės draudimą iki $2000
Dėl informacijų kreiptis tel. **661-5276:** antradieniais ir ketvirtadieniais
nuo 6 iki 8 val. vak. ir šeštadeniais nuo 9 iki 12 val. dieną
Kitu laiku telef. **663-1819**
Jei trūksta pinigų čia paskolą gausi geresnės sąlygom negu kur kitur

PRAŠOME!—

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI

savo uždaviniams vykdyti **Lietuvos Laisvės Iždui**—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:

Non-profit, Tax Exempt Corporation

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION
P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininka" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama'
'Marginiai'
Cleveland Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn — Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

ANGLIJOJE

Bradford, York — Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Syndney — Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.
Mirren, SA. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušroras, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Kasdien po pusvalandį Vašingtono laiku 11:00 a.m. ir 1:00 p.m. vasaros laiku (arba 10:0 a.m. ir 12:00 noon žiemos laiku), 20, 25, 30 ir 50 metrų trumposiomis bangomis.

ICA—VOIVE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD

Liberal English translation with prologue and epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted Lithuanian version of the original in Russian by Ivan K. Sokolnikov. An Historical novel of the Battle in 1410 with the Teutonic Knights. 160 p.p. and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.

Include $1.00 for postage and handling

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd.
Hollywood, CA 90029

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Išlaiko L. Radijo Klubas

Programų koordinatorius Vladas Gilys

3329½ Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213)662-6906

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123

Programos vedėjai: **Albertas Juškus**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
9:00-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET

Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų** girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.
Boston, Mass.—WLYN-1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidijo Šeima

7 Programos savaitėje
Monday through Friday 4:00-4:30 p.m.
Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.
Visos programos is WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA, 1490 AM banga

7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel.: HEmlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadieno
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI

Įsteigta 1949
Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas-Lithuanian Voice

WCAR—1090 AM BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef. 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226
WMZK–AM banga 1400
pirmadienį, trečiadienį, penktadienį nuo 7 iki 8 val. vakaro.
Programos ved. **Algis Zaparackas,** 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072. Tel. 549–1982. Albertas Misiūnas, 2843 Woodmere, Detroit, MI 48209, tel. 841–3026.

HARTFORD, CONN.
"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kas šešt. iš WEVD stoties
New Yorke, nuo 8-9 v.v., 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos
kas treč. nuo 6:05 iki 7:00 val. vak. iš Seton Hall Universiteto stoties 89.5 FM — WSOU

Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekviena sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS
217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA
Kiekvieną mėnesio antrą ir trečią sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja Salomėja Smaišienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.
DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Rutė Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.
Ved. Viktoras Vaitkus
10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną tračiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis—Banga 1410
Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2
Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA
ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas
Adresos: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti
"Lietuvių Dienų" prenumeratą
1981 metams.

Prenumeratos kaina:
JAV — —$20.
Kanados Doleriais — $25.00

Adresas:
Lietuvių Dienos
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA. 90029

• SENASIS RAVENSBURGAS. Akvarelė.

JUOZAS BAGDONAS